

Roots@Groningen

VOORHEEN HUPPELDEPUP

Afdelingsorgaan Nederlandse Genealogische Vereniging
Afdeling **Groningen** - jaar **2008** - jaargang **15** - nr. **2**

Roots@Groningen

wordt uitgegeven door de NGV (Nederlandse Genealogische Vereniging) afdeling Groningen en verschijnt drie keer per jaar.

Abonnementen

Roots@Groningen wordt gratis toegestuurd aan de leden van de NGV afdeling Groningen. Overige leden van de NGV kunnen zich abonneren middels een bijkomend of gezinslidmaatschap (à € 8,50 per afdeling/lidmaatschap) van de afd. Groningen. Dit kunt u aanvragen bij de landelijke ledenadministratie: NGV, Postbus 26, 1380 AA te Weesp. Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met de afdelingssecretaris. Andere belangstellenden kunnen een los abonnement nemen op Roots@Groningen door overmaking van € 8,50 op girorekening 556 30 62 t.n.v. NGV afdeling Groningen te Groningen o.v.v. 'Abonnement Roots@Groningen'. Opzeggen van losse abonnementen schriftelijk vóór 1 november van het lopende jaar.

Oude nummers en jaargangen

Losse nummers 2003 t/m 2008 kosten € 3,00 en volledige jaargangen € 8,50, inclusief porto.

Losse nummers van eerdere jaargangen, voor zover voorradig, kosten € 1,00 per stuk en volledige jaargangen € 2,00. Dit alles bij afhalen en dus exclusief porto.

Deze kunnen besteld worden door het verschuldigde bedrag over te maken op de hierboven genoemde girorekening o.v.v. de gewenste nummers en/of jaargangen.

Schrijvers-exemplaren

Schrijvers van artikelen kunnen auteursexemplaren verkrijgen tegen een gereduceerd tarief, mits vooraf aangevraagd.

Kopij voor Roots@Groningen

Kopij voor het volgende nummer uiterlijk half juli 2008 toesturen aan het redactieadres: Snelliusstraat 28, 9727 JN Groningen of via e-mail hjeh@home.nl.

Enige spelregels

- Auteurs van artikelen en genealogische publicaties geven door het inzenden toestemming tot publiceren in zowel Roots@Groningen als op de website van de NGV-afdeling Groningen, tenzij de auteur bij inzending uitdrukkelijk een voorbehoud maakt.
- Het spreekt vanzelf dat kopij grotendeels betrekking dient te hebben op Groningen.
- Bij voorkeur insturen via e-mail, op floppy (met een afdruk) of duidelijk geschreven/getypt.
- Hoewel we uiteraard blij zijn met elke inzending, worden meerdere bijdragen van één inzender verspreid over diverse nummers van Roots@Groningen.
- Artikelen kunnen door de redactie (na overleg met de auteur) worden bewerkt/ingekort.

Verantwoordelijkheden

De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de stukken die zijn voorzien van een naam. De redactie behoudt zich het recht voor artikelen te weigeren, te redigeren, in te korten en enigszins aan te passen evt. in samenspraak met de schrijver van het artikel.

Eerder en elders gepubliceerde artikelen worden niet geplaatst. Artikelen worden opgenomen in volgorde van ontvangst en/of belangrijkheid, dit alles ter beoordeling van de redactie.

Advertenties

Indien u een advertentie wilt laten opnemen in de volgende Roots@Groningen, wordt u uitgenodigd te informeren naar de zeer interessante advertentie-tarieven bij de penningmeester.

Advertenties met een genealogische inhoud (door de redactie te bepalen) en een lengte van maximaal 10 regels kosten € 5,00 voor leden en € 8,50 voor niet-leden. Maximaal één plaatsing per jaar. Indien gewenst kan de advertentie tevens op het "prikbord" van onze website worden geplaatst voor € 2,50 extra. Totaal derhalve voor € 7,50, resp. € 11,00.

Website NGV afdeling Groningen:

<http://groningen.ngv.nl>

Inhoud Roots@Groningen

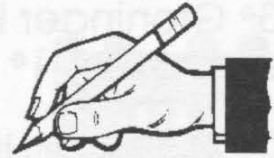
Voorwoord	33
3e Groninger Kwartierstatenboek.	34
Afdelingsprogramma en agenda	34
Diverse mededelingen . . .	35, 40, 68
Jaarverslag	36
Bestuur en Beleid	39
Genealogisch voorstellen	41
Naamslijsten XVII, nabuurschap Herestraat Groningen, 1740	43
Hobby uit hobby: Frans Renssen .	44
Ontcijferen oude handschriften . .	47

mei 2008, jaargang 15 nr. 2

Verbroken verloving 18 ^e eeuw . . .	48
Steenbreker (en Huizingh)	51
Lutje verhaaltje	53
Fragmentgenealogie Keur	55
Enorme feijten Akerk 1601	58
Fikse dorpsruzie	60
Bij de foto van: Frans Renssen . . .	62
Allem@@l digit@@l (nr. 24)	63
Boekenrubriek	65
Nieuws van de archieven	67
Vragenrubriek	67

Voorwoord

Gerit Zuidema, voorzitter

Bent u er al aan gewend dat ons afdelingsblad een andere naam heeft? Hebt u bij het typen van de naam in een tekstverwerkingsprogramma al gemerkt dat de naam blauw oplicht zoals bij een e-mailadres? Dat nodigt uit om erop te klikken en verbinding te maken met de mensen achter dat adres. Via het internet zal dat echter niet lukken, omdat het geen echt e-mailadres is. Misschien komt dat nog eens. Maar het is wel de bedoeling om met ons blad een link te leggen tussen u als lezer van dit blad en als bezoeker van onze website, waarop e-mailadressen staan waarmee u wel verbinding kunt krijgen, b.v. van de redactie die nu ook de website redactioneel zal gaan beheren.

Op 24 mei bent u van harte welkom in de Der Aa-kerk om te horen en te zien dat genealogie een boeiende hobby is met vele facetten waarbij deze keer het facet van Groningen en graan wat extra zal schitteren. We hopen dat u zich hebt opgegeven voor de hele dag, maar anders kunt u 's middags nog de informatiemarkt bezoeken en twee workshops meemaken. Voor informatie hierover kunt u terecht op de website van de NGV: www.ngv.nl.

Het was wijlen Thijs IJzerman, onze vroegere vice-voorzitter, die het initiatief nam om deze dag in Groningen in de Der Aa-kerk te houden en daarin het afdelingsbestuur en hoofdbestuur van de NGV meekreeg. Deze dag is daarmee ook een hommage aan hem die in 2001 voorzitter was van de commissie die de Genealogische Dag in Stadskanaal organiseerde. [zie ook foto hiernaast]

In het eerste nummer van dit jaar heeft de voorzitter al aangekondigd dat hij en de secretaris dit jaar aftredend zijn en dat zij zich niet herkiesbaar stellen. Inmiddels heeft de Afdelingsledenvergadering (ALV) op 8 april het voorstel van het bestuur goedgekeurd om als nieuwe secretaris de heer Eilko van der Laan te benoemen. Hij gaat dan uit de redactie waarvan hij bijna vanaf het begin lid was. Goedgekeurd werd ook dat de huidige penningmeester de nieuwe voorzitter wordt en dat de heer Henk Boels de nieuwe penningmeester wordt, tevens vice-voorzitter. Omstreeks 1 juni nemen zij de taken van hun voorgangers over.

Wij danken Joop van Campen, die ruim 12 jaar bestuurslid was waarvan 9 jaar als voorzitter, en Ruud Ploeger die 6 jaar secretaris is geweest, van harte voor het vele organisatorische werk dat zij voor de genealogie in het algemeen en voor de afdeling in het bijzonder hebben gedaan. Ook Eilko van der Laan bedankt voor zoveel jaren inbreng in de redactie en de vele boekaankondigingen en recensies. Het is fijn dat ze het zoveel jaren hebben mogen en willen doen en dat we kunnen terugzien op een prettige samenwerking. We heten Henk Boels van harte welkom in het bestuur en wensen hem, evenals Eilko van der Laan toe, dat ze met plezier hun nieuwe taken mogen invullen en vervullen. Ieder zal dat op zijn eigen wijze doen en dat geldt ook voor een andere voorzitter. Maar dat zal naar binnen en buiten wel weer wennen, evenals de naam van ons blad.

In dit nummer vind u weer een keur aan artikelen, zelfs een genealogie Keur, en in de inhoudsopgave ziet u wat de redactie nog meer aan interessante artikelen te bieden heeft.

Gevelsteen in Hoorn

Foto: Antonia Veldhuis

3^e Groninger Kwartierstatenboek en cd-rom 1^e Groninger Kwartierstatenboek

Op 24 mei zullen het 3^e Groninger Kwartierstatenboek en de cd-rom van het uitverkochte 1^e Groninger Kwartierstatenboek verschijnen. Tot 24 mei kunt u het boek bestellen tegen de lagere inschrijvingsprijs, daarna wordt de prijs € 42,50 (afgehaald), te verhogen met € 7,50 bij toezending per post. De cd-rom kost € 5,00.

Voor informatie zie de website van onze afdeling: <http://groningen.ngv.nl> onder de link "Groninger Kwartierstaten". Het 2^e Groninger Kwartierstatenboek is nog verkrijgbaar bij de heer R.H. Alma te Warffum, zie hiervoor eveneens de afdelingswebsite.

Afdelingsprogramma en agenda

Afdelingsprogramma

Ten tijde van het verschijnen van deze Roots@Groningen was het programma voor het komende najaar nog niet bekend.

Nieuwsgierig naar de onderwerpen? Kijk dan de komende maanden eens op onze website <http://groningen.ngv.nl>.

Agenda

- 24 mei Aanvang 10.30 uur in de Der Aa-kerk te Groningen de 55ste Landelijke Genealogische Dag van de NGV. Thema: *Groningen en Graan in relatie tot stad en ommeland*. Sprekers: Drs. Otto S. Knottnerus en Prof. Dr. P. Kooij. Verder: informatiemarkt, workshops, excursies, presentatie cd-rom 1^e Groninger Kwartierstatenboek en presentatie 3^e Groninger Kwartierstatenboek.
- 25 mei Voorouderdag Veenhuizen in het Gevangenismuseum, Oude Gracht 1 te Veenhuizen van 11 tot 17 uur. Bezoekers van de dag betalen de normale toegangsprijs voor het museum. Alle verdere activiteiten gratis te bezoeken. Meer info: www.drentsarchief.nl en www.gevangenismuseum.nl.
- 27 sept. Vereniging Historische Kring De Marne organiseert de 6^e Mernedag. Plaats: Kronkelhoes, Hoofdstraat 53a, Kloosterburen (eventueel ook in de RK-kerk). Tijd: van 10 tot 17 uur.
- 27 sept. NGV-afdeling Amsterdam e.o. viert haar 60-jarig bestaan met een genealogische markt. Naar verwachting geven ruim 40 organisaties acte de presence. Uitgave cd-rom met als motto "familienaam = beroepsnaam" (genealogiën, kwartierstaten). Kosten (op de markt) € 10,-. Plaats: Wijkcentrum "De Meent", Orion 3-5, 1188 AM Amstelveen. Tijd: van 10 tot 17 uur.
- 4 okt. Stichting Vrienden van de Archieven in Friesland organiseert de 12^e Friese Genealogische Contactdag. Plaats: Tresoar, Boterhoek 1 (bij de Oldehove), Leeuwarden. Tijd: van 10 tot 16 uur.
- 11 okt. Zaterdag 11 oktober organiseren de Groninger Archieven i.s.m. Huis van de Groninger Cultuur, Vereniging Stad & Lande, Biblionet en Groninger Museum de *Dag van de Groninger Geschiedenis*. Dit jaar staat de dag in het teken van het thema 'Verhalen'. Meer informatie over de Dag van de Groninger Geschiedenis vindt u t.z.t. op de website www.dagvandegroningergeschiedenis.nl. Locatie: Groninger Archieven. Tijd: van 11 tot 17 uur. Toegang: gratis.

Excursie naar het CBG in Den Haag

Het Centraal Bureau voor Genealogie (CBG) te 's Gravenhage is, zoals u wellicht bekend zal zijn, een instelling met ruime mogelijkheden voor genealogisch onderzoek.

Om het bezoek aan het CBG te stimuleren heeft men een publieksruimte ingericht voor ontvangst van groepen. In deze ruimte wordt een introductie gegeven over het CBG, daaraan gekoppeld een rondleiding en vervolgens is er de mogelijkheid om aansluitend onderzoek in de studiezaal te doen.

Het bestuur van de afdeling wil graag een excursie organiseren naar het CBG. Alvoorens hier echter concrete vorm aan te geven, lijkt het zinvol om de animo hiervoor onder onze leden te peilen. Wilt u zich vóór aanmelding nader oriënteren, dan krijgt u daarvoor een goede gelegenheid tijdens de Genealogische Dag 2008 op zaterdag 24 mei 2008 in de Der A-Kerk in Groningen. Het CBG zal daar met een stand vertegenwoordigd zijn. Men zal u bij deze stand graag te woord staan en uw vragen beantwoorden. Als u mee wilt doen aan een excursie kunt u dat ook bij de stand van het CBG kenbaar maken.

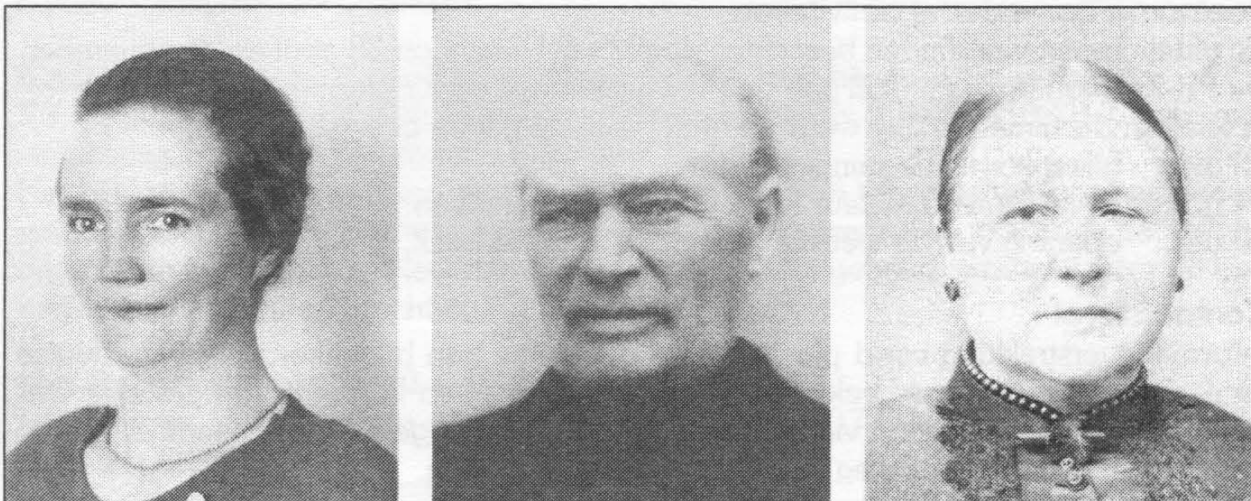
Maar u kunt uw aanmelding voor een excursie ook melden bij de secretaris van de afdeling (voor adresgegevens: zie Roots@Groningen of onze website).

Herinnering abonnementsgeld 2008

Er zijn nog abonnees die het abonnementsgeld voor 2008 niet hebben overgemaakt. De scheidende penningmeester zal het op prijs stellen als u dat nog op korte termijn in orde maakt zodat de nieuwe penningmeester niet meteen met het sturen van aanmaningen moet beginnen. Het abonnementsgeld is € 8,50 (buitenland € 11,00) per jaar.

Op de onderstaande foto's v.l.n.r.:

- Klaske Moerman (1892-1983), stiefgrootmoeder van Antonia Veldhuis
- Tonnis Jans Wiersema (1826-1917), echtgenoot van de oudtante Siepke Noordhof van Kineke Beintema-Meijer
- Alagonda van Duinen (1839-1918), overgrootmoeder van Otto Nienhuis

Jaarverslag 2007 (verkort)

Ledenbestand

Op 1 januari 2007 had de afdeling 490 leden en 107 bijkomende leden.

Op 31 december 2007 telde de afdeling 480 leden en 99 bijkomende leden.

Bestuur

Het bestuur bestond uit 5 leden. Eén bestuurslid was aftredend en stelde zich niet herkiesbaar. Er trad één afdelingslid toe tot het bestuur. Namen en functies van de bestuursleden staan vermeld in het afdelingsblad.

Het bestuur vergaderde 7 maal en wel op: 7 februari, 12 maart, 23 april, 13 augustus, 1 oktober, 8 november en 12 december.

Ondersteunende diensten

In de vervulling van de functies voor Contactdienst, Knipseldienst, DIP, Redactie afdelingsblad en webmaster vond geen verandering plaats.

De namen van de functionarissen staan vermeld in het afdelingsblad.

De benaming DIP (Dienst Informatie en Promotie) werd gewijzigd in PR (Public Relations).

De naam van het afdelingsblad HuppelDePup werd gewijzigd in Roots@Groningen.

Afdelingsactiviteiten

In het verslagjaar werden zes lezingen georganiseerd:

10 febr.: dr. R. Paping – eigendommen, eigenerfd landgebruik en eigenerfden in de 17^e en 18^e eeuwse Ommelanden – 45 bezoekers.

21 mrt.: dhr. A. Beuse – belastingbronnen in Groningen 1594-1795 – 31 bezoekers.

14 apr.: dhr. J. Lohmeijer – bronnen in het VC te Weesp – 15 bezoekers.

26 sept.: dhr. J. Oldenhuis – boeven in de familie – 47 bezoekers.

17 okt.: dhr. K. Boele – munt en handel van middeleeuwen tot koning Willem I in Groningen en Ommelanden – 20 bezoekers.

10 nov.: mw. M.J.A. Vooijs en dhrn. P. Riem en H. Brouwer – onderzoek naar panden en hun bewoners in de stad Groningen – 45 bezoekers.

De Afdelings-Leden-Vergaderingen vonden plaats op 3 april en 30 oktober. Beide keren waren 11 leden aanwezig,

Alle lezingen en ledenvergaderingen werden gehouden in het gebouw van het RHC Groninger Archieven.

Deelname aan externe activiteiten

De afdelingsafgevaardigden bezochten de AV's te Utrecht op 28 april en 24 november.

De PR-functionaris nam deel aan de PR-bijeenkomst op 27 oktober te Haarlem.

In wisselende samenstelling werd op onderstaande dagen deelgenomen aan:

15 okt.: bijeenkomst Groninger Forum.

14 nov.: overleg met directeur RHC Groninger Archieven.

20 dec.: opening van de website "allegroningers" te Leek.

Contactdienst

Informatieverstrekking vond plaats tijdens deelname aan bijeenkomsten van diverse aard, door middel van de bekende groene formulieren en via e-mail op gestelde vragen. Informatieverstrekking via beide laatstgenoemde mogelijkheden neemt af omdat steeds meer mensen hun weg op internet weten te vinden.

Afdelingsblad

Aan het eind van het verslagjaar is het besluit gevallen dat de naam HuppelDePup (HDP) wordt vervangen door Roots@Groningen (R@G). Met ingang van 2008 zal de nieuwe naam worden gevoerd.

In het verslagjaar verscheen HDP met drie nummers, samen 100 pagina's A5; de oplage was 800 exemplaren. 640 exemplaren waren bestemd voor leden en bijkomende leden; 87 exemplaren voor (betalende) abonnees en ca. 60 gingen naar diverse instellingen/organisaties.

De redactie vergaderde drie keer en had drie werkavonden.

Knipseldienst

In het verslagjaar is weer een grote collectie familieadvertenties naar het Verenigingscentrum (VC) te Weesp gebracht.

In Oost-Groningen heeft een wisseling van knippers/knipsters plaatsgevonden.

De ontvangst van familiedrukwerk (geboorte-, trouw-, rouw- en jubileumkaarten) laat nogal te wensen over.

Dienst Informatie en Promotie

In de loop van het verslagjaar is de naam van deze dienst gewijzigd in "Public Relations (PR)".

De afdeling heeft zich op 13 oktober met een stand gepresenteerd op de Dag van de Groninger Geschiedenis.

Voorts heeft de afdeling een bijdrage geleverd aan de door het RHC Groninger Archieven georganiseerde workshops "Haal meer voorouders uit je computer".

In het kader van voorlichting is zorg gedragen voor het aankondigen van lezingen, e.d. Bij evenementen werd gebruik gemaakt van goed promotiemateriaal, dat in ruime mate voorhanden was. Ook werd er voor gezorgd dat de informatierekken in het RHC Groninger Archieven en in de Openbare Bibliotheek regelmatig werden voorzien van folders.

Website

Halverwege het verslagjaar is de afdelingsite onderdeel geworden van de landelijke NGV-site. De gepresenteerde gegevens worden nu beheerd door de NGV-leden zelf. Afdelingsagenda en afdelingsnieuws worden ingevuld door twee geautoriseerde bestuursleden.

Het bezoekersaantal was bevredigend, rond de honderd per dag.

Dankzij de publicaties betreffende militairen door de afdelingsvoorzitter is de geboden informatie opvallend gegroeid.

Genealogische Dag 2008 (GD 2008)

De GD 2008 wordt gehouden op zaterdag 24 mei 2008. In overleg met het bestuur heeft het Organisatiecomité de Der A-Kerk te Groningen gekozen als locatie voor dit evenement. 's Morgens zullen drie lezingen worden gehouden, waarvoor sprekers zijn aangetrokken. In de middag zijn twee workshops gepland; dan zal ook de informatie-markt open zijn. Het programmaboekje is in concept gereed.

Op de dag van GD 2008 zal het derde Groninger Kwartierstatenboek worden aangeboden, alsook een cd-rom van het eerste Kwartierstatenboek. De voorbereidingen hiertoe liggen op schema.

Het Veenkoloniaal Museum in Veendam . . .

het meest verrassende museum van het noorden !

Sinds oktober 2004 zitten wij in het nieuwe Cultuurcentrum Van Berestejn.
Onze permanente expositie over de Veenkoloniën
is geheel aangepast.

Wij kunnen nu op professionele wijze uw familiereünie
of personeelsuitje verzorgen.

Ook verzorgen wij lezingen over bijv. Vervening in het noorden,
Kapiteinsvrouwen aan boord, Van Snabbeschuit tot Coaster
of over de Landbouw / Industrie.

Veenkoloniaal Museum

Museumplein 5, Veendam, tel 0598 364224
www.veenkoloniaalmuseum.nl

Van de bestuurstafel, B + B (Bestuur en Beleid)

Gert Zuidema, afdelingsafgevaardigde

Bestuur en Beleid NGV landelijk.

Op de agenda van de Algemene Vergadering (AV) van de NGV op 26 april j.l. stonden de gebruikelijke agendapunten van een vergadering in het voorjaar, zoals verslagen van secretaris en penningmeester over het afgelopen jaar. Hierin wordt teruggeblikt op wat er gedaan en gebeurd is en hoeveel geld het per saldo heeft gekost.

De secretaris en de penningmeester gaven hierop toelichtingen en aanvullingen waarna ze werden besproken.

Beide verslagen werden na het beantwoorden van vragen goedgekeurd.

Het voorstel van het hoofdbestuur over de "verdeling van de winst" lokte meer discussie uit met zelfs een heuse motie. Dit was in feite een voorstel voor een andere verdeling, waarbij het positieve resultaat van de afdeling Computer Genealogie als een eigen reservering zou moeten worden geboekt. Er was nog een reserve van de afdeling en van het saldo over 2007 zal een deel worden toegevoegd aan een fonds automatisering. De vergadering nam het voorstel van het hoofdbestuur over.

In 2009 zullen de contributies van de vereniging als totaalbedrag in de resultatenrekening worden verantwoord en niet apart per afdeling, dus ook niet voor de afdeling Computer Genealogie.

De kascommissie had een positief oordeel over de jaarrekening 2007 en waardering voor de wijze waarop de penningmeester zijn taak had vervuld. Het voorstel om bestuur en penningmeester te dechargeren voor het gevoerde beleid en beheer, werd door de vergadering overgenomen.

De voorzitter, de heer R.K. Vennik was dit jaar aftredend maar wel herkiesbaar en de vergadering ging er bij acclamatie mee akkoord dat hij voor een periode van drie jaar voorzitter zal zijn.

De Genealogische Dag in 2009 zal niet in Zutphen worden gehouden. De afdelingen die dat zouden organiseren hebben de opdracht teruggegeven. Er waren twee nieuwe aanbiedingen en er zal binnenkort een keuze worden gemaakt.

Na de pauze gaf de webmaster, de heer Netelbeek, een overzicht van de mogelijkheden van de website in de nieuwe opzet. Bijna alle afdelingen doen hierin mee en ongeveer een derde van de leden heeft inmiddels een profiel aangemaakt.

De heer Lems vertelde hoe het stond met diverse projecten en het nadenken over de toekomst van de georganiseerde genealogie. Een symposium met het CBG is eerst uitgesteld, maar wordt waarschijnlijk laat in het najaar van 2008 gehouden. Benadrukt werd het belang van goede relaties en samenwerking met de lokale en regionale archiefinstellingen. De Groninger afdeling kon daar positieve voorbeelden van noemen, waarvan akte.

Pauselijke onderscheiding voor oud-voorzitter ir. A. Daae

Op 11 januari 2008 ontving ir. Anders Daae (van 1988 tot 1998 voorzitter van onze afdeling) uit handen van de aartsbisschop-elect van Utrecht, Mgr. dr. W. Eijk, het ridderkruis in de Orde van Sint Sylvester.

Naast het voorzitterschap van het Consulentschap voor de Heraldiek in de Provincie Groningen en dat van de Afdeling Heraldiek van de NGV heeft de heer Daae zich verdienstelijk gemaakt op het gebied van Kerkelijke Heraldiek.

Hij heeft bevorderd dat de door hem ontworpen wapens van de bisdommen van de Nederlandse Rooms Katholieke Kerkprovincie bij Koninklijk Besluit hun plaats kregen in het register dat door de Hoge Raad van Adel wordt beheerd. Naast de bisschopswapens zijn ook vrijwel alle basiliekwapens, zegels en vlaggen van zijn hand.

In het komende nummer van *Roots@Groningen* kan een ieder via de rubriek *Hobby uit hobby* nader kennismaken met de heer Daae.

In memoriam Piet Bos

Op 23 november 2007 overleed, 80 jaar oud, Piet Bos. Hij was een zeer actief en degelijk genealoog, die ook naast zijn werkkring aan de Vrije Universiteit te Amsterdam onderzoek bleef doen en publiceerde. Hij liet folianten naar het Amsterdamse archief komen om ze daar te bestuderen. Samen met H.J. Jansonius was hij initiator van het maken van klappers op de huwelijkscontracten vóór 1750 uit de rechterlijke archieven, destijds in het Rijks Archief. Hij deed al zijn inventarisatiewerk belangeloos.

Graag en veelvuldig hielp hij anderen door uit eigen aantekeningen een akte op te diepen die een onderzoek nieuw perspectief gaf. Hij was blij als het vervolgens goed kwam – dat was zijn beloning. Zijn soms omvangrijke publicaties boden evenzeer aanknopingspunten voor anderen. Daarbij hield hij van exacte redeneringen om verbanden te bewijzen. Piet stelde hoge eisen, maar zou nooit iemand afvallen om een onvolkomenheid.

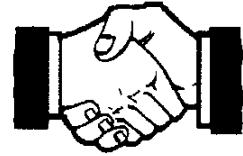
Piet Bos is van blijvende betekenis door zijn talrijke publicaties, onder meer in *Groninga*, *Westerwolde* en *Gens Nostra*, vaak tot stand gekomen in samenwerking met anderen. Heel belangrijk was zijn inbreng bij het *Boerderijenboek Wold-Oldambt*, waarvan de gegevens van vóór de invoering van het kadaster van ongekende kwaliteit zijn. Maar hij had dan ook alle veranderingen in eigendom of huur, zoals afleidbaar uit rechterlijke archieven, thuis op kaarten ingetekend. Hij was terecht trots op dit werk. Met Piet Bos is een vriend heengegaan, die altijd belangstelling had, en een voorbeeld was voor velen.

Martinus van Hoorn, Appingedam

Genealogisch voorstellen

Johan Waterborg en Antonia Veldhuis

In deze rubriek komen (nieuwe) leden aan het woord die zich voorstellen, vertellen aan welke namen ze werken en wat hun andere hobbies zijn. Wilt u zich ook voorstellen: Mailtje, briefje of telefoontje naar antonia.veldhuis@het-net.nl (voor adres en telefoonnummer: zie omslag) en u staat hier een volgende keer.

Claire schreef: “Mijn naam is **Claire Aeneae Venema** en natuurlijk werd ik lid omdat mijn herkomst me zeer interesseert. Van vaderskant is al veel bekend doordat een oom R.K. Aeneae Venema, zich daar intensief mee heeft beziggehouden. Wat zelfs heeft geresulteerd in het boek ‘Azing Jans Venema, zijn voorouders en nakomelingen’.

Sinds enige jaren ben ik nu bezig met onderzoek naar voorouders van mijn moederskant: er is trouwens ook van haar familie al een kwartierstaat gemaakt door dezelfde oom. Enkele namen die daarin voorkomen zijn: Hubert, Zandkuil, Welbergen en Harms uit Groningen en Homan uit Kleinemeer.

Ik weet dat grootmoeder Zandkuil (1875-1920) een broer had die slager was aan de Rodeweg en een oom Jan Zandkuil in Amsterdam, maar over die laatste tak vind ik niets. Van mijn overgrootmoeder Anna Maria Alida Welbergen (1839-1918) werd gezegd dat ze een joods uiterlijk had en ook dat er Spaans bloed in die familie zat. Moeilijk na te gaan, maar mijn moeder was beslist hetzelfde type als Anne Frank.

Nu ik lid ben geworden van de NGV hoop ik nog veel meer gegevens te achterhalen. Ook ben ik vast van plan mee te doen aan het project Genetische Genealogie in Nederland: op zo iets zat ik echt te wachten!

De heer **W.J. van der Kamp** uit Ede is te bereiken onder email w.vdkamp@gmail.com en werkt aan Van der Kamp (Broek, Eenrum), Valk (Ten Boer, Slochteren, Noorddijk en Groningen), Boonstra (Vierhuizen, Groningen) en Bosman (Kantens en Loppersum). Hij schreef al eens een artikel voor HDP.

Wim 't Hart mailde: “Sinds 2007 ben ik me geleidelijk wat gaan verdiepen in de familiegeschiedenis. Wat laat (ik wordt binnenkort 65), waardoor ik verhalen uit de eerste hand van ouders moet missen, maar veel onderzoek is in het verleden door mijn schoonvader gedaan naar de familie van mijn vrouw. Anderen hebben de stamboom van de familie 't Hart al uitgeplozen, ook al moet ik de gepubliceerde gegevens nog steeds lezen. De namen waar ik achtergrondinformatie over probeer te vinden zijn Velt (vooral Winschoten), de families Cannegieter en Pierson (vooral in Friesland, maar ook een predikant in Winschoten) en Van Velze (rond Nijmegen). In mijn eigen familie zoek ik naar achtergronden van de families 't Hart (Pernis, Brielle), Stienstra (Leeuwarden) en Cnossen (rond Bolsward). Helaas loopt het spoor naar de familie Velt dood bij de oudste bekende Velt of Felt in de 18^e eeuw. Mogelijk komt hij uit Duitsland.

Koorzang, vogels kijken en algemene en regionale geschiedenis zijn daarnaast belangrijke aandachtspunten. Ik hoop, via de NGV en de regionale afdeling daarvan, meer grip te krijgen op het genealogisch onderzoek en daardoor zowel nieuwe gegevens te vinden als gestimuleerd te worden. Mijn e-mailadres is: hartenhuis@planet.nl”.

De heer **B.G. Boer** uit Delden (e-mail: b.g.boer@kpnplanet.nl) doet (sinds een jaar) onderzoek naar de namen Boer, Scholten en Meijer (Wildervank e.o.), Bos en Dikkens uit Wedde en Buiskool uit Beerta e.o. Hij heeft veel zeevaarders in de Wildervanker familie. Op de website van het Noordelijk Scheepvaartmuseum heeft hij al ca. 60 monsterrollen gevonden met verwanten: overgrootvader, betovergrootvader en

aangetrouwde familie.

Verder vermeldt de heer Boer dat hij in 1946 geboren is te Hilversum, dat zijn vader afkomstig is uit Finsterwolde en zijn grootvader uit Wildervank. Gestudeerd heeft de heer Boer in Groningen. Hij wil graag in contact komen met een deskundige op het gebied van de Groninger scheepvaartgeschiedenis van de 17^e en 18^e eeuw. Iemand die met name veel weet over de veenkoloniale zeevaart.

Te zijner tijd wil de heer Boer wel een artikel schrijven voor de Roots.

M. Bennema Geerlings uit Rijssen (e-mail mj.bg@hetnet.nl) werkt aan de namen Bennema en Willemsen uit Noordhorn en Geerlings en Neuteboom uit Deventer. Naast deze hobby, die hij ongeveer 6 jaar beoefent, schaakt en fietst hij. Ook hij wil in de toekomst wel iets voor Roots schrijven.

Hans A. Martens uit het Oostfriesse Ostrhauderfehn (e-mail: hamgb@t-online.de) doet sinds een jaar aan genealogie. Hij doet onderzoek naar de familienamen Martens (prov. Groningen en USA - Illinois-Minnesota), Bulthuis (prov. Groningen), Smulders (Den Haag, Brabant) en Büsdorf (Den Haag – Leiden – Duitsland).

Andere hobbies van hem zijn modelspoorbaan HO, atletiek hardlopen en reizen. De heer Martens wil t.z.t. wel een bijdrage schrijven voor de Roots over zijn genealogisch onderzoek.

Mevr. **J. Kiewiet-Mulder** uit Sijbekarspel (e-mail: jenny@harrykiewiet.nl) doet, samen met haar echtgenoot, sinds drie jaar aan genealogie. Ze zijn beide in Amsterdam geboren uit Groningse voorouders, wat het zoeken vereenvoudigd. Ze doen (onder andere) onderzoek naar de volgende namen: Bijmolt, Kiewiet, Mulder, Scheeve, Pomp, Bakhuis, Kaspers, Viswat, Trip, Kraker, Bonthuis, van Koldam, Leeuwinga, Blik, Perdok (Perdock), Elderman en Houwing. Ze hoopt in de toekomst een artikel voor Roots@Groningen te schrijven.

Ellen Duit (e-mailadres: ellenduit@hotmail.com) doet – wanneer zij daar tijd voor heeft – onderzoek naar de volgende families: Duit (Veendam), Bakker (Veendam), Poelman (Marum) en de Boer (Marum).

“Ik ben niet altijd in Nederland en heb ook niet altijd evenveel tijd om onderzoek te doen. Omdat ik niet in Groningen woonachtig ben gebruik ik meestal het internet voor mijn zoektocht. Ik zou misschien in de verre toekomst wel geïnteresseerd zijn in het publiceren over mijn genealogie. Maar voorlopig ontbreekt mij hiervoor de tijd.”

Ook het laatste genealogisch voorstellen kwam per mail: “Mijn naam is **Arie Buurma** (a.e.buurma@home.nl) en ik ben onlangs lid geworden van de NGV. Ik doe al enige jaren onderzoek naar het voorgeslacht van de familie Buurma en aanverwante families, waarbij mijn onderzoeksterrein zich hoofdzakelijk afspeelt in het Eemsmondgebied.

Omdat ik binnenkort met vervroegd pensioen ga, krijg ik meer tijd voor onderzoek en dat is een van de redenen om lid te worden van de NGV.

Mijn onderzoek was min of meer vastgelopen bij mijn oudst bekende voorvader, Harke Hebels, gehuwd in 1662 met Anje Jans te Oosternieland. Onlangs ontdekte ik echter in Gruoninga van maart 1963 een fragment genealogie “Harckens”, waarin ene Harcke Hebel(en)s voorkomt, die een heerd bezat in Uithuizen. Tussen beide “Harkes” zit ongeveer een tijdspanne van 90 jaren.

Deze ontdekking biedt natuurlijk weer perspectief voor een verder onderzoek.

Geïnteresseerden kunnen mij via e-mail benaderen. Natuurlijk is elke hint welkom.”

Naamslijsten

Willem G. Doornbos, Groningen

XVII

Splitsing van één nabuurschap, in twee nieuwe afzonderlijke nabuurschappen in de Heerestraat, 1740

Op de requeste van eenige nabuiren in de Heerestraat, hoe volgens geannecteerde verteickeninge en verdeilinge seer genegen waren om ingevolge gem. verdieling twee gesloten nabuurschappen te mogen hebben en in vervolg van tijdt te houden, versoghten dat haar Ed. Mog. de gemaacte verdieling tot twee nabuurschappen in't vervolg van tijdt gelieven te approberen.

De. h.heeren borgemeesteren ende raadt approberen de twee gemaakte verdeeling der nabuurschappen in de Heerestraate.

Verdeeling van de nabuurschap soo als de gesamentlijke nabuiren in de Heerestraat beginnende van't Hoogstraatje en eindigende met de hujsen van de coopman H. van Olst en de slagter Vrerick Dercks welke begeeren in twee gesloten nabuurschappen te hebben verdeelt en in vervolg te houden.

1ste verdelingh

Oostzijde

N. Mennes, schoemaker
vrouw Huisingh
Casper Rickers, snijder
Jacob Roelefs, backer
Pieter Brincks
de heer raadsheer Quintus
dr. Froom
monsieur Foudringer

Westzijde

schoemaker Keun
Waalke Jans, backer
chirurgijn Folman
luitenant Marinus
juffer Suirhuisen
praeceptor van Oosten
ouderman A. Markus

2de verdeeling

Oostzijde

pastor Folckers
coopman Spandauw
coopman Van der Haven
apotheker Oorthuisen
Joris Warren, smit
coopman A. van Olst

Westzijde

Abram Ottens
coopman Altsema
snijder Ten Quade
coopman Steen
Jan Meijer
Jan Broeijer
hopman Lijftingh
paruickmaker Smit
Vrerick Dercks, slagter

Aldus hadden wij ondergeschreven nabuiren het nabuurschap verdeelt om ingevolge des gemaakte verdeeling twee gesloten nabuurschappen te mogen erlangen en in't

vervolg van tijd te houden tot welken einde wij dit eygenhandigh hebben verteickendt, Groningen den [niet ingevuld]

Onderstont:

G. Quintus
Arend van Olst
Joris Warren
B. Oorthuisen
H. van der Haven
J.H. Spandauw
F. van Alsema
F.F. Folckers, ecclesias
Claas Heens [? = Steens]
Levinus Mennes
Jacques Fourdrinier
Frerick Dercks
Isack Smeets
Jan Meijer
Frans Lieftinck
Anthonij Markes
J.R. Knot
W. Jans Wildeveld
K. Rickers
C. Huisingh weduwe
W. Suirhuisen ¹

1 GrA, rnr 321, rekestboek, deel 36, 18 juni 1740

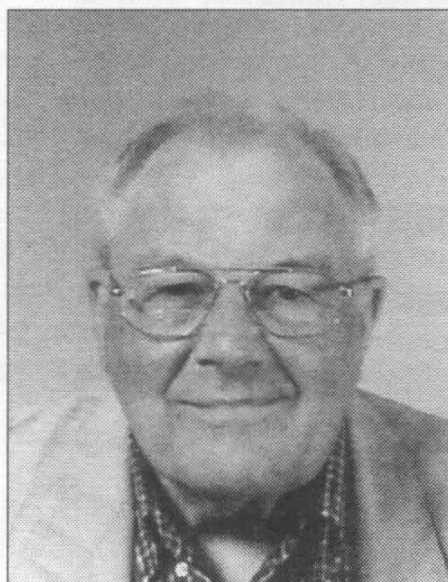
Hobby uit hobby. Frans Renssen en ...

Antonia Veldhuis, Veenwouden

In deze rubriek vertellen lezers over hun hobby. En dat is deze keer niet de genealogie, maar een bezigheid die daaruit is ontstaan en intussen minstens evenveel tijd in beslag neemt. Ik heb de vragen gemaïld, de antwoorden liet ik zo veel mogelijk onveranderd. Wilt u ook in deze rubriek, mail of schrijf mij: antonia.veldhuis@hetnet.nl.

- **Vertel wat over jezelf. Leeftijd, woonplaats, beroep, partner, alles wat je kwijt wilt.**

Op 7 Juni 1924 ben ik te Arnhem geboren als vijfde kind van het echtpaar Willem Renssen en Geertruida Egbertine Koppius met de naam Frans. Deze familienaam kwam uit de Koppius-familie, waar de jongste broer van mijn grootvader, Wibrandus Johannes Frans genaamd, kort te voren in 1920 was overleden. De jeugd en de school werden tot en met het

eindexamen in 1943 afgesloten, toen bleek dat 'onderduiken' daarna gewenst was. In een jaar eenzaamheid, elders, want verblijf buiten huis was er niet bij, bleek de dagvulling met de familiepapieren en correspondentie van mijn Oom Kees uit de twintiger jaren een eerste aanzet te vormen een familiegenealogie samen te stellen. Deze Oom was als scheepsarts ver voor de oorlog naar N.O.I. vertrokken, met achterlating van het begin van een familiearchief. Het bleek mogelijk van alle door hem verzamelde losse gegevens en geschreven brieven aan willekeurige naamgenoten een raamwerk te maken van een drietal families met dezelfde achternaam die niet aan elkaar verwant leken te zijn. Veel meer was als solitair in bezettingstijd niet te doen.

Toen volgde de 'Slag bij Arnhem' en de evacuatie van alle inwoners uit de stad. Voor mij betekende dit op de fiets naar Barneveld met achterlating van alle, niet direct noodzakelijke dingen, dus ook de familiepapieren. Gelukkig bleken deze op het onderduikadres nog aanwezig bij terugkeer ná mei 1945. Daarna volgde een jaar opleiding in een boekhandel te Leiden met voortzetting in 1946 in een uitgeverij te Amsterdam. Al heel gauw kwam aldaar het contact met Jan van der Ham, dé gangmaker van de zojuist opgerichte NGV, tot stand en werden vele vrije uren gestoken in het ordenen van al het genealogische materiaal wat hij overal in zijn kleine woning bijeengebracht had, o.a. van in beslag genomen, genealogische archieven van sibbekundige verenigingen uit de oorlog. Die eerste 'genealogische jaren' en contacten waren maatgevend voor de opbouw van de NGV met als eindresultaat mijn secretariaatschap en de eerste bestuurscontacten met het, eveneens in die jaren opgerichte, CBG in Den Haag. Mijn beroep bleef de wetenschappelijke boekhandel, gevormd door meerdere boek- en uitgeversbedrijven in Amsterdam en een schriftelijke vakopleiding.

Toen zich in 1960 de overname van een gerenommeerd bedrijf elders voordeed, werd verhuisd naar Groningen en werden, als gevolg daarvan, alle genealogische functies afgestoten.

• ***Hoe is je "hobby uit hobby" ontstaan en wat houdt die precies in.***

Reeds tijdens mijn verblijf in het Westen gaf een bericht in de pers van de sluiting en ruiming van de oude begraafplaats in Zandvoort voor een daaropvolgend bouwproject, aanleiding een totale inventarisatie van de gegevens op de zerken te houden, omdat er mogelijk ook nog drenkelingen onder konden zijn, waar men anders nooit meer het graf van zou kunnen vinden. De publicatie daarvan gaf aan dat ook elders in de NGV leden op kerkhof en begraafplaats aan het inventariseren waren geslagen en er ineens meerdere namenlijsten verschenen. In het Noorden, waar mijn moeders familie vandaan kwam, was de verleiding groot om, naast de weinig beschikbare tijd in de opbouw van een nieuw eigen bedrijf, de kwartierstaat te verluchtigen met foto's van voorouders en andere indirecte familieleden. Het resultaat bij de bezochte begraafplaatsen in het Groninger Ommeland was verrassend goed, omdat, naast de vele nog niet geruimde kerkhoven in tegenstelling tot het Westen, veel te vinden was en ook veel familieleden een kerkelijke of officiële functie hadden bekleed. Deze graven werden vaak goed onderhouden. Ook werd ervaring opgedaan met begraafplaatsinrichting, datering van de monumenten en de beste fototechniek.

Toen in 1986 plannen ontstonden om de oude begraafplaatsen voor verwaarlozing te willen gaan behoeden en landelijk daarvoor een klein aantal personen met eigen specialiteit bijeen kwamen om een vereniging daarvoor te stichten, sloot ik mij als genealoog daarbij aan en zo ontstond 'De Terebinth': vereniging tot herstel van zorg rond dood en rustplaats. Van dat moment af aan werd het doel verplaatst van de grafteksten tot hele grafmonumenten met de begraafplaatsindeling en het onderhoud. Ook hier weer was de organisatie en opbouw van de vereniging het voornaamste doel tot

dat de meeste activiteiten zich verplaatsten naar het Westen van het land en de uitoefening van het beroep, de wetenschappelijke boekhandel, zich uitstreckte tot een drietal bedrijven in Nederland en België. In 1998 werd overgegaan naar een systeem met landelijke indeling van regiocoördinatoren om een beter lokaal beeld te krijgen van de toestand van oude kerkhoven en begraafplaatsen ter bevordering van de restauratie en tot voorkoming van onnodige ruiming. Dit gaf aanleiding als regiocoördinator voor Drenthe weer actief deel te gaan nemen aan het verenigingswerk van De Terebinth. Veel genealogen hebben baat bij goed onderhouden oude begraafplaatsen om hun vooroudergraven te kunnen traceren.

• **Hoeveel tijd neemt deze hobby intussen in beslag.**

Nu de tijd is voortgeschreden en sedert 1986 ik als gepensioneerd man wel de tijd aan mijzelf heb, maar anderzijds de ouderdom een rol mee gaat spelen, blijft mijn taak beperkt tot het adviseren van belanghebbenden, vaak gemeenten, over de waarde der monumenten. Dat kan te maken hebben met het ontwerp, de steensoort of de tekst, maar ook met de persoon die daar begraven ligt. Mijn vrouw, die vroeger mede ons bedrijf bestuurde, heeft mij daarbij, door haar grote kennis van de flora, steeds krachtig ondersteund. Helaas is zij in 2002 overleden.

• **Wat is het leukste, meest bijzondere dat je hierbij tegengekomen bent?**

Het is leuk om bij het navorsen van je voorouders uit de kwartierstaat met enige moeite nog 37 foto's te kunnen maken van nog bestaande, of kort geleden nog aanwezige, monumenten. Dit geeft wat beeld in een dorre opsomming van data en brengt een genealoog wat dichterbij tot zijn eigen familie. Ook geeft het voldoening te kunnen constateren dat op grote schaal graven nog aanwezig zijn, ondanks het grote ruimingbeleid van vele gemeenten en kerkbesturen in de jaren kort na de Tweede Wereldoorlog. Het werk van *De Terebinth* heeft wel gevolg gehad.

• **Werk je digitaal, waar staat je computer.**

Inderdaad werk ik sedert 1999 digitaal, wat een enorme vooruitgang betekent voor het bijhouden van het familiearchief, het onderhouden van contacten met achternaamgenoten via internet en daardoor uitbreiden door foto en geschrift van het familiearchief. Ook het bestaan en de uitbreiding van fotodatabanken van de begraafplaatsen in Nederland op internet is een grote aanwinst voor de genealogie.

• **Wat kunnen de lezers voor jou betekenen en andersom?**

Ik ben en blijf steeds interesse houden in naam, plaats en datum van naamgenoten en hun aanverwanten met de naam Renssen en Rensen.

Zelf wil ik graag genealogen wegwijs maken in de wereld van de genealogie op kerkhoven en begraafplaatsen en verwijs daarbij naar het artikel hierover van mijn hand in GENEALOGIE de uitgave van het CBG in het voorjaar van 2007. (Jrg 13 No: 1)

• **Zit je nog met een brandende vraag betreffende genealogie of de hobby waarover je vertelde?**

Tenslotte zou ik het bijzonder op prijs stellen indien er een, of enkele van de lezers een deel van mijn contrôlewerk op de oude begraafplaatsen zou willen en kunnen overnemen. De jaren gaan bij mij nu wel tellen met alle ongemakken van dien. Ik wil graag uitleg daarvan geven.

Zelf richt ik mij nu meer op mijn andere genealogische taak, nl. als centrale verzamelaar van de knipsels van familieadvertenties uit de kranten van het Noorden die bij mij binnenkomen, deze samen te voegen tot een alfabet en uiteindelijk te brengen naar het verenigingscentrum.

Spoelend in een staat van zeeziekte. Het ontcijferen van handschriften.

Roelof van Gelder

Onderstaand artikel lezen we in het NGV-blad Amstelland van augustus 2007. Zij haalden het uit de NRC. We plaatsen het met toestemming van de NRC en de schrijver van het artikel.

Het echte langzame lezen doet men niet in een leunstoel, niet aan een bureau of aan de keukentafel, zelfs niet in een bibliotheek. Echt langzaam lezen wordt zelfs niet opgewekt door drukletters, maar door geheimzinnige tekens op palmladeren, papyrus of perkament, of uitgebeiteld in steen. Of door een vertrouwd uitzienende maar toch ondoordringbare tekst, geschreven met inkt op papier. Het langzame lezen is ontcijferen – ontletteren of ontkarakteren is een beter woord. Dat lezen vindt plaats in de stilte van een archief.

De ware onderzoeker ontcijfert letter voor letter, woord voor woord, zin voor zin, blad na blad, steen na steen.

Ik heb veel gelangzaamleesd in handgeschreven brieven, reisverslagen en dagboeken. Dat zijn verhalende bronnen, teksten die je wilt uitlezen, hoe dan ook. Maar de tekst verzet zich daar tegen. Een kriebelhandschrift, het ontbreken van leestekens en hoofdletters, vergeeld, gescheurd of half verbrand papier, inkt die vanaf de andere kant is doorgeslagen. Een marteling voor het oog. Alles is er op gericht het lezen te ontmoedigen. En dan hebben we het nog niet eens over geheimschrift. Maar men wil door, gewoon om te weten hoe de dag, de reis of het hele leven van de schrijver is afgelopen.

Meestal herken je het eerst een medeklinker, dan een voorzetsel

Meestal herken je het eerst een medeklinker, dan een voorzetsel, een plaatsnaam, een eigennaam. Je houdt het paperas veraf of juist dichtbij, maar als het schriftbeeld, de zinsbouw, het typerende idioom zich langzaam maar zeker prijsgeeft is de beloning groot. Dan ben je de eerste die de tekst na eeuwen heeft gelezen en krijg je het gevoel dat je de auteur persoonlijk de hand mag schudden.

Er speelt nog een leesvertragende factor mee. Soms heeft het archief zo'n tekst op microfilm gezet. De leesapparaten staan altijd in een benauwd, raamloos hok. Elk archief heeft een ander leesapparaat, van een andere firma, met andere knoppen, handels, spoelen en lenzen. Daarom moet men eerst een beduimelde en gescheurde handleiding bestuderen. Vervolgens staat men voor de taak de film goed op de spoelen te krijgen. Dat lukt zelden wegens de vele mogelijkheden: negatief in plaats van positief, ondersteboven, in spiegelschrift, achterstevoren of dat allemaal tegelijk. Die films hebben bovendien de neiging te ontsnappen en als een kwispelende slang over bureau en vloer weg te vluchten. Wanneer de zaak eindelijk goed zit en het echte lezen een aanvang kan nemen wordt de onderzoeker nog door een ander verschijnsel geplaagd. Door het stroboscopisch effect van het heen en weer spoelen wordt hij in een staat van zeeziekte gebracht, die elke lust tot onderzoek ontnemt. Maar meestal is het dan al sluitingstijd.

Copyright:

NRC Handelsblad d.d. 13-7-2007, pagina 30, met toestemming overgenomen

Een verbroken verloving in de 18^e eeuw

drs J.M.B. Boelens, Vught

We kennen allemaal die vondsten wel. Het gebeurt zelden, maar als het gebeurt, dan is dat vaak onverwachts. Het zijn van die vondsten die je urenlang tevergeefs zoeken doen vergeten en ook al vind je de rest van de dag niets meer, dat geeft dan niet, want je hebt dit. Het navolgende betreft zo'n pareltje. Otto Nienhuis heeft het gevonden en ik heb het verwerkt in ons boekwerk: BOELENS, een RK-Groninger familie met een grote Bossche tak.¹

Hier volgen de basisgegevens van de persoon uit onze genealogie over wie dit stukje gaat:

Johanna (Jantje) Boelens, geboren rond 1715 te Rottum op Langenhuis, woonachtig te Groningen, begraven aldaar op 29 oktober 1740². Zij is getrouwd aldaar RK-statie Pausgang op 27 februari 1737 met **Joannes Bernardus (Jan, ook: Jan-nes) Menkens** (weduwnaar van Alegonda Anna Sophia Ham), koopmansknecht en koopman aldaar, geboren te Aschendorf (Duitsland), overleden na 29 mei 1752, ouders onbekend (Jan hertrouwt met Ida Boons).

Jantje was een dochter van welvarende ouders. Haar vader Jan Isebrants (Boelens) was landbouwer op de grote boerderij Langenhuis te Rottum, die al generaties in de familie was. Hij was in 1719 al overleden³, waarna Jantje's moeder, Aelke Sierts, het boerenbedrijf nog een tiental jaren voortzette.⁴

Er waren maar twee dochters. Jantje's oudere zuster was Margaritha Jans Boelens. Zij was in 1729 getrouwd in de stad met de jeneverstoker Everardus (Evert) Cramer.⁵ Evert was voormond over zijn veel jongere minderjarige schoonzusje. Waarschijnlijk woonde Jantje bij haar zuster en zwager in huis.

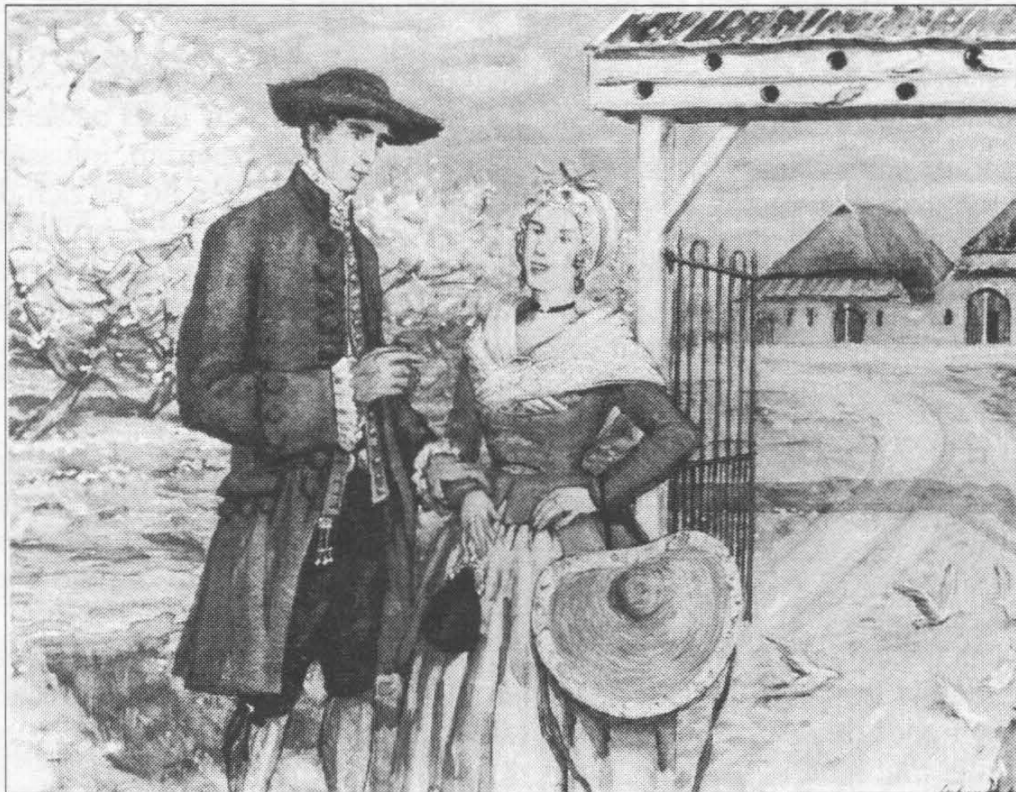
Een broer van haar vader, Hendrik Isebrants, en zijn vrouw Remge Clasen waren landbouwers te Usquert. Was het tijdens een verblijf op deze boerderij van haar oom en tante dat Jantje in contact kwam met een jongen uit Usquert? Zijn naam was Evert Aljes. Hij was van dezelfde maatschappelijke stand, een zoon van welvarende zelfstandige landbouwers en ook nog eens katholiek! Zoals met zoveel katholieken in Groningen het geval was, waren Jantje en Evert nog verre verwanten van elkaar. Zijn ouders Alje Everts en Bouke Tewes zwaaiden de scepter op de boerderij Lutjebosch te Usquert.⁶

De jonge mensen worden verliefd en die liefde leidt tot trouwbeloften, kennelijk van weerskanten. Een en ander is zelfs schriftelijk vastgelegd, op een andere wijze dan via een huwelijkscontract. Er zijn cadeaus uitgewisseld, kortom het is echt serieus. Maar dan gaat het niet door. De voormond Evert Cramer is tegen dit huwelijk. De zaak komt voor het plaatselijk gerecht te Usquert. Duidelijk wordt dat je niet zomaar huwelijksbeloften kon verbreken. Dus: ook al was je nog niet getrouwd, dan was er toch al een juridische band ontstaan door deze beloften. Hier zijn de fragmenten:

1735, 14 en 18 oktober:

'Everhardus Cramer en cons. in qlt. als voormondt en voogden over Jantjen Jans, minderjarige dogter van Jan Isebrants bij Aijlke Zierts in egte verweckt, hoe vernomen hebben dat hare reets genoemde minderjarige pupille, sig buiten haar [=hun] consent of mede weten niet alleen, maar selfs tegens haar wille door houwelijx belofte verbonden heeft an enen Evert Aljes onder Usquart woonagtig, welke beloften door wederzijse giften, en selfs door onderteijkende schriftuire door haar beijde zouden zijn

bevestigd. Dewijl nu remonstranten [=Everardus en consorten] om goede redenen vermeijnen dit engagement voor hare pupille seer nadelig te zijn, die ook reets van de persoon een weersin heeft, en dewijle dese onmondige [...] sig buiten consent der vrienden [=toestemming van de familieleden] daar toe behorende heeft beraden, en overzulx zodane verlovinge na regte niet kunnen bestaan, wenden sig de remonstranten in haar qlt. tot Uedele Hoog W. versoekende haar de gerigts dienaar moge worden vergunt, om het bij haar pupille ontfangene [=om hetgeen door hun pupil ontvangen is] geregteijk an de jongman voornoemt te praesenteren, en het bij hem ontfangene [=hetgeen door hem ontvangen is] nevens de verteijkende verbintnisse wederom af te eijschen, en dat verders de ingegane houwelijx beloften nul en nietig mogen worden verklaart. Het EE Gerigte gelast de wedman om de praesentatie en afeijschinge van de trouwe en trouwbeloften ten requeste vermeldt te doen'.

'Voorjaar op het Hogeland', een boerenpaar voor hun boerderij rond 1780
door Johan Dijkstra.

Zo hadden ze zich het misschien wel voorgesteld.

De wedman gaat dan naar Evert Aljes. Als hij terugkomt doet hij verslag: 'Wegens binnen staande order en request van Evert Aljes de trouw en trouw beloften afgeeijscht, en hem het gene mij ter hand waar gestelt wederom gepraesenteert, heeft het selve geweijgert en gesegt hij konde dat zo niet hene gaan laten, dewijl Jantjen sig wettig an hem hadde verlooft, en hem de trouw hadde gegeven, en dat de voormonders in die tijd, hem het houwelijk meer als eens hadden toegestaan, dat Cramer het ook bewilligt hadde, en nu zijn bruidt onder bedwangh hielde, dat het Cramers schult was, dat sij doe niet trouwt waeren'.

Evert Cramer verweert zich: Evert Aljes heeft 'op gesogte, onware en frivole redenen an de wedman geweygert'. Hij verzoekt wederom Evert Aljes te dwingen ervan af te zien en tevens verzoekt hij het gerecht de huwelijksbeloften van zijn pupil ongedaan te maken. Mocht het gerecht twijfelen aan de goede bedoelingen van de voormond, dan stelt deze voor een commissie in te stellen die zowel hemzelf als zijn pupil en de jongeman kan ondervragen en zonodig dan advies uitbrengt.

Evert Aljes meent volledig in zijn recht te staan. Hij dient een request in:

'Vertoont het H. Ed. Gerigte met schuldige reverentie Evert Aljes geadsisteert met desselfs vader Alje Everts, hoe dat hem ten uitersten vreemt is voorgekomen dat Everardus Cramer / sig quasi met cons. qualificerende / [d.w.z. hij doet voorkomen alsof hij mede namens de andere voogden spreekt, maar hij spreekt eigenlijk alleen voor zichzelf] heeft konnen goedvinden om sig bij requeste in dato den 14 Octob. 1735 an het Hoog Ede gerigte te adresseren, en aldaar te versoeken, ten eijnde sodane wettige huwlijx verbintnisse, als den suppliant, met consent sijner ouders, zo mondeling als schriftelijk heeft ingegaan, met de eersame Jantjen Jans, dogter van wijlen Jan Ysebrants en Aijlke Sierts, mogte werden geannuleert'.

Vervolgens vertelt hij wat de wedman is komen doen en dat Evert Cramer beweert dat de voorstanders het niet eens zouden zijn met dit huwelijk. Evert Aljes beweert echter dat zij wél hun toestemming hadden gegeven. Hij zal dit nog bewijzen. Intussen wil hij dat alles bij het oude blijft. Hij heeft zijn huwelijksbeloften gedaan en wil zich daaraan houden. Hij verzoekt het gerecht om ervoor te zorgen dat zijn 'geliefde bruidt niet buiten de provincie, volgens de gedane dreijgementen, na elders worde weggesonden ofte heijmelijk vervoert, heen ter tijd [=totdat] over dit wettige engagement, nader zal zijn verklaart'. Aan dit request wordt voldaan en E. Cramer zal bericht krijgen dat hij zijn pupil niet naar buiten de provincie mag vervoeren en zal een kopie van dit request ontvangen.⁷

Meer hebben we niet over deze kwestie kunnen vinden. Duidelijk wordt dat Jantje 'sig wettig an hem hadde verlooft'. Dat is toch wel krachtige taal. Het is natuurlijk niet meer te achterhalen wie de waarheid sprak: Evert Cramer als hij beweert dat Jantje een weerzin heeft tegen Evert Aljes. Of Evert Aljes, die stelt dat het de schuld van Evert Cramer is dat hij niet met Jantje kan trouwen.

In ieder geval heeft de voormond toch zijn zin gekregen, want het huwelijk is niet doorgegaan en Jantje trouwde 1½ jaar later met de Duitse koopman Jan Menkes. Bij de ondertrouw treedt de voormond Evert Cramer op namens de bruid. Voor het geld hoefde ze niet met hem te trouwen, want zij was veel vermogender dan hij.⁸ Zou het toch uit liefde geweest zijn? In ieder geval was dit geluk dan maar van zeer korte duur. Jantje overlijdt al in 1740. Een paar maanden daarvoor, op 12 juli 1740, had zij 'enigsins siek van lighaem' al bij testament een regeling getroffen voor haar man en kinderen. Zij kreeg twee zoontjes. Een jaar na haar dood was er nog één in leven.

Evert Aljes is waarschijnlijk altijd blijven werken bij zijn vader op Lutjebosch te Usquert. Vader Alje Everts stierf in 1744. Evert trouwde met Aafke Cornelis Luidens, net als Jantje een dochter van welvarende katholieke landbouwers. Aafke was wel een tiental jaren jonger dan Jantje.⁹ Haar ouders waren landbouwers op een grote boerderij te Westerwijtwerd. In 1755 kregen Evert en Aafke, na een boedelscheiding, de boerderij Lutjebosch te Usquert op hun naam. De oppervlakte was 77 jukken. Hij sterft in 1765 en laat zijn vrouw achter met drie kinderen.¹⁰

Of Jantje in haar korte huwelijk met Jan en of Evert op Lutjebosch met zijn Aafke nog erg gelukkig geweest zijn, daarop geven de Groninger Archieven helaas geen antwoord.

Noten:

- 1 Profiel, Bedum, ISBN nr 978 90 5294 378 7; een genealogie in twee boekdelen, ruim 1600 blz.; bevat zeer veel Groningse gegevens: zie www.familieboelens.nl en www.profiel.nl onder 'genealogie'. Daar vindt u o.a. de index op 12.000 namen!
- 2 Vermelding laatste sacramenten en overlijden in het register van de RK-statie Butjesstraat/Pausgang
- 3 Groninger Gedenkwaardigheden nr 3242
- 4 Zij werd in 1731 opgevolgd door haar broer Harke Sierts en zijn vrouw Trinje Freerks Langeland.
- 5 Otr. 4-12-1728/tr. 9-1-1729, RK-huwelijk statie Pausgang 8 jan.
- 6 Boerderijen op het Hogeland, blz. 250 e.v.
- 7 GrA r.a. Huns., inv. nr. 728, rechtdagen te Usquert
- 8 GrA r.a. III ij huw. contract 30-1-1737
- 9 Gedoopt RK-statie Bedum 13 maart 1726.
- 10 Boerderijen op het Hogeland, blz. 250

Steenbreker (en Huizingh)

Petronella J.C. Elema, Groningen

Dat de familienaam Steenbreker uit Duitsland afkomstig is, ligt wel voor de hand. "Steinbrecher" klinkt heel aannemelijk, maar voor de Nederlandse versie daarvan geldt dat veel minder. En inderdaad lieten een Johannes "Steenbrecher" en zijn vrouw Marij[k]e Warlings in de jaren 1741-1743 in de stad Groningen drie kinderen (Luthers) dopen. Daarna verdwijnt deze vorm ook weer uit beeld, op een enkele vermelding "Steinbrik" na.

Overigens staat het woord "steenbreker" wel in de Van Dale: het betekent arbeider in een steengroeve, dan wel de hamer die deze gebruikt. Een korte blik in GenLias levert alleen al vele honderden naamdragers op, waarvan slechts één Groningse: Grietje Hendericus Steenbre[e]ker. Van de nazaten van Jacobus Philippus (de tweede generatie) was de jongste zoon (Henricus) klaarblijkelijk de enige die hem gebruikte, en hij liet slechts de zojuist genoemde dochter na. Met haar stierf de naam dus uit; de twee oudere broers (en/of hun kinderen) van deze Henricus heetten Huizing(h), naar hun geboorteplaats.

- I. **Philippus Steenbreker**, lidmaat Garsthuizen 30-8-1720, schoolmeester te Garsthuizen van 1721 tot zijn dood, overl. Garsthuizen 1738, tr. waarschijnlijk 1. (als Jan Philip Steenbreker) Westeremden 7-5-1719 **Hilliche van Bremen**, tr. 2., att. Stedum 2-6, tr. Garsthuizen 2-6-1727 **Wilhelmina Sandhorst**, van Norden.
Het overlijdensjaar van stamvader Philippus haalde ik uit het boek van J. Bottema, Naar school in de Ommelanden (Bedum 1999).
Uit het tweede huwelijk:
 1. **Anna Steenbreker**, ged. Garsthuizen 11-2-1731.
 2. **Hendricus Steenbreker**, ged. Garsthuizen 21-12-1732.
 3. **Jacobus Steenbreker**, ged. Garsthuizen 1-7-1736, volgt II.
- II. **Jacobus Philippus**, ged. Garsthuizen (als Steenbreker) 31-7-1736, overl. vóór nov. 1791, otr. Stedum 16-10, tr. Garsthuizen 18-10-1761 **Grietje Jacobs**, geb./ged. Stedum 6-6/18-6-1741, overl. na nov. 1791, dr. van Jacob Egberts en Jantjen Hindriks.

Haar naam werd nogal mishandeld in de Garsthuizer DTB. Aanvankelijk werd zij Trientje Jans genoemd, daarna Grietje Jans en pas vanaf 1769 (in overeenstemming met de huwelijksinschrijving) Grietje Jacobs. Haar doop wordt nader geïdentificeerd door het feit dat zij ook een zoon Jacob Egberts had! Zij had bovendien een broer Klaas Jacobs, geb./ged. Stedum 10-5/12-5-1737; deze trouwde Stedum 28-8-1763 met Grietje Thomas, van Woltersum, en hertr. (otr. Zeerijp, att. naar Stedum 19-11-1773) met Bieuwke Jans, weduwe van Jan Haring. En inderdaad werden kort tevoren aangesteld over Claas Jacobs vier minderjarige kinderen bij wijlen Grietje Thomas in echte verwekt: Jan Thomas voormond, Jacobus Philippus te Huizinge sibbevoogd, Pieter Derks in de Zeerijp vreemde voogd (GrA, RA Fivelingo, inv. no. 504, oud nr. XXIV b 3, blz. 16, Zeerijp 28-10-1773; inv. no. 540, oud nr. XXIV f 2, blz. 38-48, 28-10-1773).

Uit dit huwelijk:

1. **Philippus Jacobus**, ged. Huizinge 2-3-1763 (kort nadien gestorven).
2. **Wilmina Jacobus**, ged. Huizinge 26-8-1764, otr. Stedum 20-6-1801 **Jan Jans**, van Stedum.

Uit dit huwelijk:

- a. **Jan Jans**, geb./ged. Stedum 31-10/13-11-1803.
3. **Jacob Egberts Huizinge**, ged. Huizinge in 1766, snijder (1791), deurwaarder bij de rechtbank te Appingedam, woonachtig te Middelstum, overl. Middelstum (oud 72 jr.) 10-2-1840, tr. Huizinge 14-11-1791 **Cornelliske Jans Veenkamp [Venecamp, etc.]**, geb. Zijldijk, ged. (als Knelske) 't Zandt 11-10-1764, overl. Middelstum (huis no. 52, oud 66 jr.) 19-6-1829, dr. van Johannes Harms Veenkamp, landbouwer, en Anje Sijmens.

De doop is onderaan de desbetreffende pagina in het doopboek van Huizinge bijgeschreven: "in dit jaar gedoopt Jacob, zoon van..." waarna de namen van de ouders volgden. Een datum wordt niet opgegeven en vermoedelijk is het kind voluit naar de grootvader van moederszijde genoemd; hij komt later voor als Jacob Egberts Huizinge.

Huwelijkse voorwaarden: GrA, RA Hunsingo, inv. no. 236, fol. 206vo, Huizinge, 12-11-1791. Aan bruidegomszijde Jan Ties in qlte voor Grietje Jacobs weduwe Jacobus Philippus als volle moeder, Philippus Jacobus broeder. Aan bruids zijde Pieter Rengers Dorenbosch aangehuwde broeder, Luitjen Veenekamp volle oom en sibbevoogd over bruids minderjarige zuster.

Uit dit huwelijk:

- a. **Jacob Huizinge**, ged. Huizinge 6-10-1793, commies bij de stedelijke belastingen, overl. Groningen (Aan der A no. T 106) 11-1-1840, tr. 1. Groningen 22-6-1826 **Aaltje Jans Jager**, geb./ged. Veendam 1/15-9-1805, overl. Groningen (oud 28 jr.) 3-10-1833, dr. van Jan Berents Jager, schipper, en Hilligjen Jans Saaghoorn, tr. 2. Groningen 28-4-1836 **Roelfien Takens Woldkamp**, geb. Groningen 5-8-1815, dr. van Berend Hindriks Woldkamp, boekhouder, en Jantien Hinderikus Vos.
- b. **Anje Huizingh**, ged. Huizinge 5(of 15?)-11-1795, tr. Loppersum 23-4-1816 **Evert Oosting Glas**, geb. Loppersum 27-1-1790, zn. van Jan Harmens Glas en Harmina Everts Oosting.
4. **Filippus Jacobus**, ged. Huizinge 27-8-1769, otr. Usquert 1-11, tr. Zandeweer 15-11-1801 **Aaltjen Derks**, ged. Usquert 9-4-1775, dr. van Derk Frederiks en Hilje Willems.

Huwelijkse voorwaarden: GrA, RA Hunsingo, inv. no. 1017, blz. 168, Zandeweer, 16-7-1801. Aan bruidegomszijde Jacob Huizinge als volle (!) broeder mede caveerende voor zijn huisvrouw Cornelliske Johannes Venekamp, en Hinderikus Jaco-

bus volle broeder. Aan bruids zijde Obbe Jans en Eelje Derks zwager en zuster, Frerik Derks volle broer, Eysse Jacobs en Anje Freerks aangetr. oom en volle moei.

Uit dit huwelijk (o.a.):

- a. **Jacobus Philippus Huizingh** [ook: **Huizing**], geb./ged. Zandeweer 19/29-1-1804, tr. 1. Uithuizermeeden 1-8-1829 **Wibge Pieters Mulder**, ged. Leermens 26-8-1801, dr. van Pieter Jans Mulder en Trijntje Jans, tr. 2. Uithuizermeeden 3-10-1846 **Aaltje Pieters Dijkema**, geb. Loppersum, dr. van Pieter Eltjes en Klaaske Jans.

5. **Henricus Jacobus**, ged. Huizinge 18-10-1778, volgt III.

III. **Henricus Jacobus Steenbreker**, ged. Huizinge (onder patroniem) 18-10-1778, overl. Huizinge (oud 32 jaren, zijnde gehuwd en 1 kind nalatende) 24-10-1810, tr. Huizinge 5-4-1807 **Grietje Berents (van) Benthem**, ged. Uithuizen 6-12-1788, overl. Huizinge (huis no. W 33, oud 34 jr.) 1-5-1823, dr. van Berend Jans en Jantje Jans; zij hertr. Middelstum 20-9-1815 **Pieter Derks Kraak**, ged. Groningen 31-10-1790, kuiper, zn. van Derk Pieters en Trijntje Abrahams.

Grietje's vader Berend Jans overl. Uithuizen 7-1-1818 (61 jr., kleermaker) en haar moeder Jantje Jans Uithuizen 24-10-1820 (kleermakerse, vrouw van Berent Lammerds).

Uit dit huwelijk:

1. **Grietje Hendericus Steenbreker**, geb./ged. Huizinge 23-2/6-3-1808, naaister te Warffum (1854), dagloonster (1875), overl. Warffum (oud 67 jr.) 1-8-1874, tr. Warffum 3-4-1829 **Klaas Pieters Luidens**, geb. Breede 25-12-1803, ged. Warffum 8-1-1804, timmerman, overl. Warffum (oud 50 jr.) 14-5-1854, zn. van Pieter Pieters Luidens en Anje Klasen (Dennebos).

Uit dit huwelijk kinderen Ludens c.q. Luidens.

Lutje verhaaltje ... over een verzoekschrift, internet en DTB

Antonia Veldhuis, Veenwouden

Het request

Op 18 juni 1714 wordt in requestboek 22¹ Elisabeth ter Veer, weduwe Cornelis Bodenkamp genoemd. Haar man is in Oostindie overleden, nalatende twee kinderen, waarvan de jongste (Derk) is overleden. Het ander kind, Hindrik Willem, is 7 jaar. De Heren Bewindhebbers van de Oostindische Compagnie weigeren de nalatenschap van haar echtgenoot over te geven, tenzij ze daartoe geautoriseerd is. Op haar verzoek verlenen Burgemeesteren en Raad die. Wie zijn de mensen in deze akte?

VOC op internet

Voor het vinden van Oost-Indiëvaarders is de Verenigde Oost-Indische Compagnie uitermate geschikt. Het archief hiervan is gedeeltelijk gedigitaliseerd. Op internet tikte ik daarom het adres <http://vocopvarenden.nationaalarchief.nl> in. In het zoekscherm vulde ik de naam Bodencamp in, waardoor ik meer over Cornelis te weten kwam.

Cornelis was soldaat en voer mee op de fluit "Huis te Hemert" met als kapitein Pieter Daalder. Het schip had een tonnage van 612 en was van Texel vertrokken op 20 januari 1710. De datum van Cornelis zijn indiensttreding is 20 oktober 1710. Is hij eerst matroos geweest en later soldaat, of is hij later aan boord gekomen? Ze arriveren op

11 mei 1710 op de Kaap en vertrekken daar weer op 5 juni. Naast Cornelis zijn er nog 48 soldaten aan boord. Verder is er één passagier en 104 zeelieden. Door op het reisnummer (2102.4) te klikken krijgen we een lijst van alle opvarenden. Cornelis is de enige Groninger, hij is in Azië overleden op 21 januari 1712.

DTB

Cornelis Bodencamp is op 31 december 1684 in Groningen (AK) gedoopt als zoon van advocaat Hindrik Willem Bodencamp en zijn tweede echtgenote Margaretha Geertsema, die op 15 oktober 1680 in Groningen trouwden. Hindrick heeft uit zijn eerste huwelijk met Maria Waelkens (d.v. Anthony Waelckens, orgelbouwer, en Hijcke Jelis) een zontje Joannes Wesselus Bodencamp. Op 2 april 1682 laten ze in de MK zoon Egbertus dopen, ze wonen dan aan de Vischmarkt.²

Op 19 juli 1687 (MK) volgt zoon Albertus en Wismannus wordt op 3 januari 1689 (NK) gedoopt. Vader Hindrik Willem is in maart 1671 lidmaat te Groningen geworden en is dan afkomstig van Schuttrup in Duitsland. Op 22 mei 1688³ wordt hij als voogd vervangen. Hij is overleden tussen die datum en 18 december 1691 als er voogden worden benoemd over de onmondige kinderen uit beide huwelijken. Hindrik Willem Bodencamp is bij zijn overlijden ongeveer 38 jaar oud.

Cornelis Bodencamp (advocaat) en Elisabeth ter Veer van Bourtange (pro qua neef Jan Schopman) gaan op 21 november 1705 in Groningen in ondertrouw en trouwen in Nyezijl op 20 december 1705. Ze laten in Groningen (GK) zoon Derk dopen op 19 maart 1709 (adres Oude Ebbingestraat). De doop van de in de akte van 1714 genoemde Hendrik Willem heb ik niet gevonden. Cornelis overlijdt op 28-jarige leeftijd.

Het huwelijk van Hendrik Willem Bodencamp met Geertruida Gassels is op 19 november 1730 in Stedum. Ze laten in daar ook zoon Cornelius dopen op 26 aug. 1731. Bij de doop staat genoteerd: "kind overleden". Hindrik is dan chirurgijn en wedman. Dochter Hendrika Roelina wordt in Groningen (AK) gedoopt op 12 nov. 1732, bij haar doop staat aangetekend "vader overleden". Het gezin woont dan aan de Vismarkt. Hendrik Willem overlijdt op 25 jarige leeftijd.

Hiermee is de tak Cornelis Bodenkamp en Elisabeth ter Veer in mannelijke lijn uitgestorven.

Noten

- 1 Toegang 1605 nr. 321r.
- 2 Zie ook Jaarboek van het CBG deel 24 voor familie Geertsema.
- 3 Voogdijaanstellingen in de stad Groningen 1672-1700, H.J.E. Hartog, serie Groninger Bronnen en toegangen.

BOEKHANDEL GODERT WALTER

Oude Ebbingestraat 53

9712 HC Groningen

Email: gwalter@noord.bart.nl

Tel 050-312 25 23

Fax 050-318 66 30

De specialist in het Noorden voor Groningana

Fragmentgenealogie Keur

Kees van Straten, Ulrum

Toen ik bezig was met de genealogie Witmarius kwam ik ene Peter Keur (zie IIIb) tegen als erfgenaam van Aeltien Hanties Keur (I.1). Om uit te zoeken hoe deze verwant waren, heb ik een gedeelte van deze familie uitgezocht. En zoals ook eerder: omdat het zonde is om te laten liggen, hier de fragmentgenalogie.

I **Hantie N.**

Wie *Hantie* is, is onbekend. Er is wel een kandidaat. Zijn zoon *Hindrick Hanties* blijkt land te hebben in Adorp. Volgens de index op de landdagcomparanten is in 1614 en 1615 ene *Hantie Sibrants* volmacht voor Adorp. In 1616 en 1618 wordt hij echter *Harcke Sijbrants* genoemd.

Kinderen:

1. **Aeltien Hanties Keur**, tr (1) *Jan Jacobs*, Ommelander bode¹ aan de Schoolholm oostzijde² te Groningen, overl. vóór 1672, tr (2) Groningen (ondertr. 9-11) 29-11-1672 *Andries (Andreas) Widmarius*, pottenbakker aan de Poelestraat te Groningen, geb. ca. 1613 te Hamswehrum (Ostfr.), overl. vóór dec. 1680 te Groningen, zoon van Theodorus Widmarius (Predikant te Bierum) en Ebeltje [Nomdes]. Zie voor dit echtpaar de genealogie Witmarius, Gruoninga 2004.
2. **Hindrick Hanties**, zie II.

II **Hindrick Hanties**, geb. ca. 1605, waard en wedman te Ezinge, overl. Ezinge vóór dec. 1661 aldaar, tr. ca. 1640 **Martien Peters**, herbergiersche te Ezinge. Martien hertr. *Jan Wabbes* wed. *Anne Claesen*.

In 1630 heeft *Hindrick Hanties* 10 grazen onder Adorp³. Van 1643 tot 1647 is hij als volmacht landdagcomparant voor Ezinge. *Hendrick Hanties* is waard en wedman te Ezinge. In 1642 wordt hij als gerechtsdienaar genoemd in getuigenverklaringen rond een geschil tussen de stadse en ommelander vissers op het Reitdiep.⁴ In 1661 moet hij al zijn overleden als zijn weduwe gedaagd wordt wegens het opzeggen van land.⁵ In 1667 laat zijn weduwe *Martien Peters* haar toekomstige echtgenoot *Jan Wabbes* aanzworen als sibbevoogd in plaats van de zalige *Jan Haijes* over haar twee onmondige kinderen van haar zaliger echtgenoot *Hindrick Hanties*.

Martien Peters moet de herberg na haar eerste man's overlijden hebben doorgezet. In 1666 dient ze een rekening in voor geleverd bier en in 1667⁶ wordt er een verkoping georganiseerd ten huize van *Meertien Peeters* 'herbargierschie'.

Uit dit huwelijk:

- 1 **Hantie Hindriks Keur**, zie IIIa.
- 2 **Peter Hindricks Keur**, zie IIIb.

IIIa **Hantie Hindriks Keur**, geb. ca. 1643, overl. vóór sept. 1673, ondertr. Groningen 6-7-1668 **Jantien Lamberts**.

In maart 1669 wordt *Hantie Hindricks* aan de Caroliweg lidmaat te Groningen. *Hantie Keur* wordt op 3 februari 1673 aangezwoeren als voogd over zijn zwager *Claes Lammerts* kind bij *Jantje* en op 7 december 1670 als voormond over *Roelff Holterhuis* kinderen bij *Hendricktjen Lammerts* (denkelijk een zuster van zijn vrouw).⁷ In september 1673 moet hij zijn overleden, want dan wordt *Jantien Lamberts*, weduwe *Hantie Keur* als voormond aangezwoeren.⁸ Ze heeft dan rekening gedaan 'vant geen twelck zedert haer mans aensweringe als [...] ten profijt van voorseijde pupillen is

ontvangen'. Bevonden wordt een ontvangst van 500-13-3 cgl. tegen 353-17-4 cgl. uitgave. Terecht wordt opgemerkt dat er dus meer ontvangen dan uitgegeven is, en wel 147-15-6 cgl. Dit bedrag wordt samen met de onder haar berustende goederen aan *Lippe Winoldt* overgeleverd.

Uit dit huwelijk:

- 1 **Jacob Hanties Keur**, zie IV.
- 2 **Hendrick Hanties Keur**, geb. Groningen (Caroliweg), ged. Groningen (AK) 14-11-1671.

IIIb **Peter Hindricks Keur**, geb. Ezinge vóór 1654, smid en slotenmaker en olderman van het smedengilde te Groningen, overl. na nov. 1720, ondertr. Groningen (HC 15-9)⁹ 17-9-1680 (voor de bruid p.q. *Gerrit Claesen* als broeder) **Petertien Clasen** van Groningen.

Peter Keur is bij zijn huwelijk afkomstig van Ezinge. Hij moet geboren zijn voor 1654, en opgegroeid bij zijn moeder en stiefvader *Jan Wabbes*. In 1679 was hij meerderjarig (ouder dan 25) of meerderjarig verklaard. Op 27 mei 1679¹⁰ betuigt *Peter Hendriks Keur*, geassisteerd door zijn gewezen(!) voormond en voogden samen met *Claes Jansen*, geassisteerd door zijn voormond en voogden, ontvangen te hebben 1088-5-6 cgl. volgens een preferentieoordeel van 8 december 1673. Een gedeelte daarvan (450 cgl.) is wegens een nieuw huis, dat *Peter* met *Claes Jansen* mandelig heeft. *Claes Jansen* was een zoon van *Jan Wabbes* uit zijn eerste huwelijk met *Anne Claesen*.¹¹ De voormond van *Peter Hindrix* was de plaatselijke predikant *Ds. Venhuijsen*.¹²

Het betreft hier een hypothecaire schuld uit de boedel van *Martien Peters* (inmiddels weduwe *Jan Wabbes*) en ontstaan op 14 oktober 1671. *Peter Hindriks Keur* en *Claes Jansen* zijn de hypothecaire crediteuren over een vordering van 988 cgl., die met rente tot ruim 1088 cgl. is opgelopen.

Rond 1679 moet hij naar Groningen vertrokken zijn. Als lidmaat aldaar kon hij niet met zekerheid aangewezen worden: in de periode 1676-1680 zijn er drie *Peter Hindricks*'en kandiderend. In 1680 treedt *Peter Hindrix Keur* wel toe tot het smedengilde.¹³ In augustus 1701¹⁴ krijgt *Peter Ceur* slotemaker 8-0-0 cgl. betaald wegens het slot en hengen aan het kerkenportaal.

Peter Keur en *Petertien Clasen* kopen op 2 juni 1681¹⁵ een behuizing in de Oude Jadt te Groningen voor 2000 cgl. In 1710¹⁶ is *Peter Keur* olderman van het smedengilde en woont hij in de tweede kluft. *Pieter Keur* olderman en *Petertjen Claesen* wonen van 1681-1715 aan de oostzijde van de Oude Kijk in't Jatstraat tussen Achter de Muur en het Diep, naast 'de drie Flesschen'.¹⁷ Hij verkoopt deze behuizing met winkel in de Oude Jadtstraat tussen Achter de Muire en de Boge weer in 1715¹⁸ voor 1200 cgl.

In 1680¹⁹ verkopen *Peter Keur* en commissaris *Willem Witmarius* namens hunzelf en de andere erfgenamen van hun oom en tante *Andries Witmarius* en *Aeltien Hanties* (zie I.1) hun mandelige behuizing aan de Schoolholm, waar de erflaters in hun leven gewoond en geleefd hebben. In 1695²⁰ laat *Pieter Keur* het graf nummer 422 in de A-kerk, welke hij erfde van zijn oom *Andreas Widmarius* op zijn naam overtekenen. In 1715 verkoopt hij dit graf bij de zuiderdeur weer voor 25 cgl.²¹

Peter Keur treedt verder ook nog wel eens op als voormond²² of getuige²³, en komt een enkele keer voor het gerecht.²⁴

Uit dit huwelijk:

- 1 **Marrighjen Peters Keur**, geb. Groningen (in 't Jadt), ged. Groningen NK 14-9-1682.

IV **Jacob Hanties Keur**, geb. Groningen (Caroliweg) ged. Groningen NK 25-10-1669, kremer te Groningen, tr. (huwelijk niet gevonden) **Anna ter Heest**.

In 1688 treedt *Jacob Hanties Keur* toe tot het kremersgilde.²⁵ Zijn vrouw *Anna ter Heest* wordt in september 1687 lidmaat te Groningen. In 1698²⁶ is *Jacob Keur* als neef van de bruid getuige bij het huwelijkscontract tussen *Harmen Jurriens* en *Berentien Vooght*.

Uit dit huwelijk:

- 1 **Hindric Jacobs Keur**, geb. 'Bregang, ged. Groningen MK 10-6-1688.
- 2 **Jantjen Jacobs Keur**, geb. 'Jonkerstraat', ged. Groningen AK 13-8-1690, jong overl.
- 3 **Jantjen Jacobs Keur**, geb. 'Oudeweg', ged. Groningen MK 18-12-1692.

Noten

- 1 Arch. Herv. Diaconie Groningen, inv. nr. 1729, graven Martinikerkhof zuidzijde, graf nr. 174 wordt in 1669 gekocht door *Jan Jacobs*, Ommelander bode en in 1675 overgetekend op *Andreas Witmarius* namens zijn vrouw. Dank aan Henk Hartog.
- 2 Burgerv aandelen 1659: 10e vaandel onder hopman *Hero Idema*.
- 3 SA (t1), inv. nr. 2134: Verponding 1630.
- 4 RnR, inv. nr. 1034, 20 oktober en 23 december 1642.
- 5 HJK, inv. nr. 890, fol. 454: 14 december 1661.
- 6 RA Westerkwartier (Ezinge), LXIII a: 27 september 1666 en 26 november 1667.
- 7 Voogdijstellingen stad Groningen.
- 8 Weeskamerarchieff, inv. nr. 107, 19 september 1673.
- 9 Huwelijkscontract III y: *Peter Hindricx Keur* als bruidegom, *Petertien Claesen* als bruid, 'met haere mande vrinden raadt', geen getuigen genoemd.
- 10 RA Westerkwartier (Ezinge), LXIII a.
- 11 LXIII a, 28 mei 1666, *Jan Claesen* van Oldehove voormond.
- 12 LXIII a, 21 juli 1673, volgens 'voormondboek' sinds 28 september 1668.
- 13 Index gildeleden, betaald admissiegeld.
- 14 Arch. Herv. Gem Pieterburen, inv. nr. 174, inkomsten en uitgaven kerkenlanden.
- 15 III x 59, fol. 33.
- 16 Doornbos/Hartog: Bewonerslijst stad Groningen 1710, Groningen 1996.
- 17 Coll. De Visser, inv. nr. 104 en 115: E 87.
- 18 III x 93, fol. 181: 5 december 1715.
- 19 III x 58, fol. 244: 14 december 1680.
- 20 Toegang 1518, inv. nr. 1617, graflegger A-kerk.
- 21 III x 93, fol. 25, 16 maart 1715.
- 22 III x 73, fol. 28: 13 oktober 1694, als voormond over wijlen *Gerrit Klasen Fossema* nagelaten zoontje *Derck* bij *Hester Bruin*; III x74, fol. 223: 20 mei 1696: als voormond over nagelaten dochter *Annegien* van wijlen *Hindrick Haselhorst* en *Annegien Dercks* (ook III x 78, fol. 184: 18 oktober 1699); III x 82, fol. 42: 15 december 1703 als voormond van de twee minderjarige kinderen van *Derck Hindricks Haselhorst* bij *Teelcke Krans*.
- 23 Ontertrouw Groningen 18 juni 1692: *Pieter Keur* als neef van *Sofia Hindricks Haselhofs* [sic] en III y: huwelijkscontract *Berent Teijsema* en *Hester Bruins*, 13 oktober 1694: *Peter Keur* als voormond over de bruids voorkind bij *Gerrit Klasen Fossema*.
- 24 III a 104, 17 juni 1701: *Peter Keur* wegens executie 20 cgl. restant huishuur op mei 1700; III z 84, fol. 163: 31 januari 1707: olderman *Peter Keur* en *Petertijn Clasen* echtelieden wegens geleend geld, 300 cgl.; HJK, inv.nr. 948: 28 november 1720: *Pieter Keur* eiser.
- 25 Index Gilderol Kremers.
- 26 III y: 24 september 1698: *Berentien Vooght* dochter van *Warmolt Vooght* en *Elsijn Herens*.

Enorme feijten

Henk Hartog

Dat de jeugd ook vroeger al voor overlast zorgde, is waarschijnlijk geen verrassing. Toch is een verslag hiervan elke keer weer leuk om te lezen. Hieronder een brief die de koster van de Akerk Hero (Remkes) in 1601 aan het stadsbestuur zond.

Attestacie van Hero de koster ther Ae up enorme feijten 1.17.601 [= 17-1-1601]; in rade gelesen 1.19.601 [= 19-1-1601]

Anno 1601 den eersten Januarijo nademiddach onder de predicatie, is mij ver-wittighet als datter etlijke liepen ende schoten den cloot, om het kerckhooff.

Nae sulcke clootschieters liepen veele naeloepers, soe olde zoe jonghe, die liepen somtijts inde kercke ende weder wth ende maecten groet getier, ende diet haer verboot ofte strafen, die bespotten sij.

Ende alzoe ist mij bericht, als dat die clootschieters, nae dat den denst inde kercke geschiet is geweest, hebben dese feijten bedreven inde kercke als volghet. Inden eersten wente sij inde kercke sin-nen gecoemen hebbense haer moettwille getoent ende hebben sich onder den anderen met voeten gestoten, ende mit steenen ghesmeten ende ock mit jaghen inde kercke een groot rumoer aenghe-richt also datter geen vroomen luiden inde kercke en connen gedueren, widders mijn heeren dit selve hebbe ick tselve noch al met goeden oog aen-gesien, doorsaecke van dien was, dat den kerckvoecht mit nahmen Jochum Canter dwelcke mit mij ginck inde kerck wandelen om dat hij sien soude watter daghelijckx inde kercke vande boose boeven woort bedreven.

Int wandelen mit den vorß: kerckvoecht soe ben ick ghewaer gewoorden als dat-ter eenen hoep volcx int koer stont bij

het becken ende toesiende soe siend, datter een stont die kinderen doopte ende dat inden nahm vanden H: drijvul-dicheit ende den anderen boeve die sleptse ende brocht daer tho de doope, ende als haer de kinderen ontlieden soe hebbense sich onder den anderen ghedoopt,

ende die princepale waren vijff sterck, den dooper is genaempt Lang Willem woenende an de Korenriep onder den rosinen coortse mit eenen snider name-lijk met Peeter Schroer, die welcke nu de kinderen toe brachte dat is een wedu-wen zoone woenende in de Schuijtemaekersstrate met nahmen Peeter, ende dezen selven Peeter die raedet ock die schoelkinderen wel dapper op alsoe datter selden dach voerbij passeer oft hij lecht inde kercke ende speelt met dob-belsteenen, als ick mit oog gesien hebbe, den dooper metten toebrenghen moet-ten wel die ander vermelden, wante die mij onbekent sijn,

ende Willem gevraecht sijnde vande an-dere jonges hadde u de coster geslagen, wat wolt du gedaen hebben, hij ant-woordende, ick wolde bij Godt den cos-ter enen messinhert omghedraijt heb-ben.

Bron:

Toegang 1605 (Rood na reductie), inv.nr. 335, ingekomen stukken, jaar 1601, fol. 10, d.d. janu-ari 1601, beklag van Hero de koster [= Hero Remkes]

DRUKKE TIJDEN SNELLE OPLOSSINGEN

COPYRIGHT! partners in opmaak & repro

WWW.COPYRIGHT.NL

INFO@COPYRIGHT.NL

TEL. 050-5714666

*De snelste kopieer- en printservice
levering door heel Nederland*

Een fikse dorpsruzie

Riana Luiks

Voor de website www.menneglas.nl/ledematen mocht ik de Acta Consistorij 1655 - 1686 van het karspel Zeerijp transcriberen. In de getranscribeerde tekst bleek een fikse dorpsruzie verborgen. Hieronder volgt een samenhangend verhaal, opgesteld op basis van fragmenten in de Acta.

Hoofdpersoon is Hindrick Hindrix. Hij is wever van beroep en is, zoals zal blijken, een koppig en halsstarrig man die niet op zijn mondje gevallen is.

Het conflict tussen Hindrick enerzijds en de pastor en diakenen anderzijds begint ergens in 1656. De aanleiding is niet helemaal duidelijk omdat in de Acta een of meerdere bladen ontbreken. Uit een ongedateerd verslag, waarschijnlijk uit 1656 of begin 1657, blijkt het er heftig aan toe gegaan te zijn, met allerlei beschuldigingen over en weer. Hindrick is in woede uitgebarsten, want hij vindt dat de diakenen het "arme goet" niet mogen verkwisten. Het ambt van de diakenen is alleen om de armen van kost en kleren te voorzien.

De pastor is daarna bij Hindrick op huisbezoek geweest waar hij door Hindrick is "aengerant". Hindrick kan met de pastor niet meer door één deur, omdat deze laatste het met de diakenen eens is. Ja, de pastor heeft zelfs over deze zaak de gemeente ingelicht vanaf de preekstoel! Waarbij er ook nog verschil van mening is of de pastor jonker Ripperda heeft toegeknipt toen hij het hierover had. De gemeente wordt over deze zaak "bij malkanderen gehouden" en ondervraagd, maar niemand heeft dat toeknikken gezien. Ook Mijn Heer Ripperda zelf niet. Er worden ouderlingen naar Hindrick gestuurd, maar die komen onverrichter zake terug. Er worden nog meer afgezanten gestuurd, maar dat helpt ook niet. Hindrick wordt van deelname aan het avondmaal uitgesloten en dat blijft lange tijd zo (hij bezoekt nog wel de kerkdiensten).

Vier jaar later, op 30 november 1660, wordt gemeld "De saecke van mester Hindrik is noch als voren en daerom noch gesuspendeertt" (opgeschort).

De pastor komt er zelf niet uit en legt de kwestie voor aan de classis van Loppersum. Het advies van 11 maart 1661 van deze classis luidt "Schoolmesters moogen wel uit de diaconie profijit trecken voor de institutie, van der armen kinderen als streckende tot becledinge en vercieringe van haere zielen". Aaahhh Hindrick heeft dus indertijd geprotesteerd tegen het betalen van schoolgeld voor arme kinderen uit de diaconiegelden. Dit advies wordt aan hem voorgelezen en de pastor blijkt gelijk te krijgen. Er volgt een onverkwikkelijke scène waarin de pastor zegt dat hij niet snapt waarom Hindrick aan de schoolmeester het schoolgeld misgunde, of "het moste wesen dat mester Hindrick speet dat hij geen schoolmester waere geworden". Daarop ontsteekt Hindrick in woede en loopt "steigerend" de kerk uit.

Ze laten hem dan maar even met rust.

Op 30 augustus 1661 licht Hindrick zijn standpunt voor de hele gemeente toe en zegt dat het niet uit "nidigheid" was maar dat hij het niet betamelijk vond. Daarna wordt hij weer tot de gemeenschap toegelaten. Zijn dienstmaegt Griete Reints klaagt over wat er zich allemaal in huis afspeelt en maakt openbaar dat "meester Hindrick soo wat heen geleeft [heeft] in sijn huis, welker soe langh geduirrt [heeft]".

Maar de verhoudingen blijven stroef. In december 1663 wordt gemeld dat de relatie tussen Hindrick en zijn dienstmaagd de heren kerkenraadsleden niet welgevallig is. Hij wordt weer tot nader order van het avondmaal geweerd. Op 2 september 1664 is genoteerd dat Hindrick “den oneenigheid met sine eigene huisvrouw de niet konder affgedaen weerden”. Hij heeft dus nog steeds ruzie met de kerk. En op 2 december blijft hij “gesuspendeert wegens sine onbetaemelijke huishoudinge met sine nu getroude vrouw” (hij zal inmiddels met Griete Reints getrouwd zijn). In maart het jaar daarop is de situatie nog ongewijzigd. Hindrick vertoont geen beterschap, blijft halsstarrig en wil zich niet met – en dat is de eerste keer dat die naam genoemd wordt – schoolmeester Claes Joannis verzoenen.

Dat doet vermoeden dat de hele kwestie eigenlijk draait om het niet gunnen van de diaconiegelden aan de schoolmeester! Schoolmeesters verdienden in die tijd heel weinig. Ze hadden soms allerlei bijbaantjes. En als kinderen op het land moesten meehelpen kreeg de schoolmeester geen geld. Zou hij daarom geld uit de diaconiekas hebben gekregen, omdat de arme kinderen geen schoolgeld konden betalen en hij daardoor te weinig inkomsten had? En heeft Hindrick daar bezwaar tegen aangetekend, misschien ook omdat hij een vreselijke hekel aan de schoolmeester had?

Zowel in mei, september als december 1665 en augustus 1666 wordt over Hindrick gepraat in de kerkenraad. En wordt gemeld dat meester Hindrick halsstarrig blijft en zich niet wil verzoenen met meester Claes en zijn huisvrouw. In november 1666 wordt nog een ultieme poging tot verzoening gedaan. Mijn Heer Clant, de pastoor en de ouderlingen vermanen Hindrick. Schoolmeester Claes is bereid tot verzoening, maar Hindrick blijft koppig bij zijn weigering. Dat gebeurt een paar maanden later opnieuw. In maart 1667 komt Hindrick met een nieuwe eis: “mester Claes solde eerst een acte passeeren en sijne handt schriftelik aen den wever geven”. Dat gaat iedereen weer te ver en dus gebeurt er niets.

In juni wordt besloten via de classis twee predikanten uit naburige gemeenten in te schakelen om indien mogelijk Hindrick tot rede te brengen. Ondertussen wordt Hindrick bij de visitatie (huisbezoek) overgeslagen. Op 9 november 1667 komen de dominees Johannes Bras uit Loppersum en Nicolaus Schenkus uit Leermens naar de kerkenraadsvergadering in Zeerijp. Hindrick weigert zowel mondeling als schriftelijk om hier naar toe te gaan. Hij vindt dat ze maar naar zijn huis moeten komen. De organist en een diaken rennen heen en weer tussen de kerk en het huis van Hindrick. Uiteindelijk besluit de laatste om toch maar te gaan en bakkeleit daar met de aanwezigen. Waarbij hij “met kleine eerligheit sommig[e] dingen ontkende sommige bekende”, roept dat er valse getuigen zijn en onverzoenlijk blijft: “wat ... dat ook de gecommiteerden gebruickten, iae s[o] dat andere daer bij zijnde, tot tranen te laeten wierden bewoogen, soo dat het al te verge[efs] waer”.

Hindrick verlaat “quaedt en boosz” de kerk, waarop hem weer eens de toegang tot de tafel des Heren wordt ontzegd. Hindrick gaat een tijdlang helemaal niet meer naar de kerk, maar na verloop van tijd begeeft hij zich toch weer onder het gehoor. Hij vertikt het alleen om te verzoeken toch weer tot het avondmaal te worden toegelaten. De zaak sleept; zo nu en dan met oprispingen, getuige de verzuchting in september 1668 “de wever Hindrick Hindrix song sijn oude deuntien”. En in december “is van Pastroer en ouderlingh dese visitatie gedaen verhaelt datse mester Hindrick wever aengesproken seer vilein van hem waeren beiegent met toesegginge sij en behoefden sijn huisz niet te betreden of hem aen te spreken”. En dan besluiten ze om maar een aantal keren geen huisbezoek meer bij hem af te leggen.

Anderhalf jaar later vinden ze deze isolatie toch wel te gek en besluiten ze hem nog maar eens te bezoeken. Dat doen ze, maar Hindrick verklaart "hij en hadde geen schult". En hij staat niet achter de verklaring van de classis. Dus slaan ze hem maar weer over bij de huisbezoeken.

In 1673 is vermeldenswaard dat de vrouw van Hindrick "selfts terugge geknikt" heeft. Verder laten ze de zaak maar lopen. In 1675 melden ze maar weer eens dat "mester Hindrick [blijft] voortgaen in sijne oude pardon van quaet tot erger". En in 1676 dat hij "blive in de selve staet" en hem "niet verbeetert".

Dan komt de omwenteling. Ligt het aan de nieuwe dominee Gerhardus Schuurman, die per augustus 1677 in functie is? Is Hindrick ouder en wijzer geworden? Is meester Claes Ioannis overleden of vertrokken?

Hoe dan ook, in 1679 wordt op 5 december tot lidmaat aangenomen Hindricks huisvrouw Griete Reints uit Wirdum. Dus pas minstens 15 jaar na hun huwelijk! In diezelfde Acta is er sprake van een doorbraak in het conflict. Er wordt vermeld "Item is nae voorgaende schultbekenningen (door tusschenspreken van den eerw. hr. broederen Joh. Bras en Nicolaus Schenckius resp. predigeren in Loppersum en Leermens van 't classe gecommiteert) mester Hindrick Hindricks wever; dat hem later waren alle sijne bekende en onbekende sonden waermede hij de geminte of ander geergert hadde eijndtlijk wederom geadmitteert en des H. H. Avontmael te celebreren".

Na 23 jaar is Hindrick dus eindelijk door de knieën gegaan, is er een einde gekomen aan de ruzie en mag hij weer volwaardig meedoen in de kerk!

Bij de foto van ... Frans Renssen

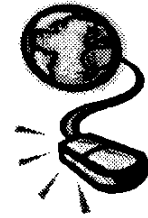
Grafmonument van Johan Wilhelm Anton Renssen en Johanna Catharina de Jong bij de N.H.-kerk te Beverwijk.

Mijn overgrootvader, geboren in 1827 te Harderwijk, studeerde o.a. wiskunde te Leiden en promoveerde in 1857 tot doctor aan de Theoretisch Filosofische en Humaan Literaire Faculteit te Groningen.

Hij was van 1868 tot en met 1895 directeur van de, toen juist nieuw opgerichte, Rijks Hogere Burgerschool te Sappemeer, alwaar hij zich o.a. inspande bij minister Thorbecke gedaan te krijgen dat zijn begaafde leerlingen, de beide dochters van de huisarts Jacobs, Aletta en Catharina, als eerste vrouwelijke studenten aan de Universiteit van Groningen mochten studeren.

Alle@@@l digit@@@l (vier-en-twintig)

Antonia Veldhuis, Veenwouden (gecontroleerd door Bert Kranenburg)

In deze rubriek komen interessante homepages en nieuwe digitale bestanden aan bod. Tips kunt u mailen aan antonia.veldhuis@hetnet.nl.

Voor Groninger links verwijst ik u deze keer naar het aprilnummer van Gens Nostra. Zo up-to-date mogelijk zijn daar de sites voor digitaal onderzoek in Groningen bijgewerkt. In deze aflevering tips van lezers en door mij gevonden sites van Noord Nederland.

Resultaten	
Facts over "antonia veldhuis"	Geen resultaten gevonden.
Tags	21 resultaten gevonden.
E-mailadressen / Telefoonnummers	2 resultaten gevonden.
Google	18 resultaten gevonden.
	9 resultaten gevonden.
LinkedIn	Geen resultaten gevonden.
YouTube	Geen resultaten gevonden.
SchoolBANK	1 resultaat gevonden.
	Geen resultaten gevonden.

Laatst wilde iemand mij mailen, maar was mijn adres kwijt. Nu zijn mailadressen en andere privégegevens soms verrassend gemakkelijk via internet te vinden, kijk maar eens op www.wieowie.nl en vul voornaam en achternaam in. Er verschijnen dan diverse items waarin die naam kan voorkomen. Dit zijn onder andere Google, E-mailadressen / Telefoonnummers, Schoolbank en Hyves. Rechtsonder de gevonden treffers staat een plusje, aanklikken geeft meer gegevens.

Ook *Desktop Search* had, indien u dit (gratis) programma installeerde, het mailadres in het geheugen van uw computer gevonden. Ook lang geleden verwijderde mails en documenten zijn met behulp hiervan terug te vinden. (Zie artikel Alle@@@l digit@@@l 16 in HDP 2005 nr. 3).

Twee lezers tipten hun homepage.

Henk Werk vraagt aandacht voor zijn nieuwe pagina met het volgende stukje: "Armoede, ziekte, epidemieën, kindersterfte, onhygiënische woonomstandigheden, kinderarbeid, lange werkdagen van zonsopgang tot zonsondergang. De meeste van onze voorouders bleef weinig ellende bespaard. Ongewenst sociaal gedrag, zoals overspel, ongehuwd moederschap en overmatig drankgebruik, huwelijken die op een 'holletje' werden gesloten, voorouders die het boevenpad bewandelden of tijdens de Tweede Wereldoorlog de verkeerde keuzes maakten, zal menig genealoog ook herkennen. Geluk bij een ongeluk, zou je kunnen zeggen, want het zijn de 'krenten in de pap'. Op mijn webpagina <http://home.hccnet.nl/h.werk/Groen.htm> beschrijf ik de misstappen van mijn grootouders Johannes Wilhelmus Joosten en Margrietha Groen, van Margrietha's jongere broer Andries en van de broers Roelof en Jan de Vries, zoons van haar jongste zuster Harmina. Schandaaltjes die hooguit op fluisterton binnen de

familie werden besproken. Zij woonden vlak bij elkaar in de Groninger Oosterpoortbuurt, waar ik de fröbelschool bezocht. Het familieverband is weergegeven met een verkorte genealogie, noten wijzen de weg naar de geraadpleegde archiefstukken”.

Jan Pieter de Groot schreef: “In *Roots@Groningen* las ik jouw oproep om interessante homepages te melden. Nu weet ik niet of mijn homepage <http://members.home.nl/jp.de.groot/> in die categorie valt, maar het gaat in elk geval over Groninger families die mogelijk voor anderen ook leuk/nuttig kunnen zijn.

Die bevat naast genealogieën en verhalen, ook tien oude fotoalbums met meer dan 500 oude foto's uit eind 19^e eeuw en begin 20^e eeuw. De knop **topografie** in de lijst bij de 3^e generatie (bij mijn overgrootvader Siebolt Heiko de Groot, Nieuw Scheemda aan het Buiten Nieuwe Diep) (**familie de Groot** in menu aanklikken, dan 7^e item in menu (**topografie**) aanklikken, start *Google Earth* (mits geïnstalleerd) en je gaat vervolgens naar de niet meer bestaande boerderij met landerijen, die ik met behulp van oude kaarten in 3D heb gereconstrueerd. Als je de knop **fotoalbums** aanklikt (1^e item in menu) krijg je een lijst met namen van alle foto's te zien. Je kunt hierin zoeken door rechtsboven in Internet Explorer het driehoekje naast het vergrootglas aan te klikken en in het menu **zoeken op deze pagina** te kiezen. Als je een persoon gevonden hebt moet je even naar boven scrollen om te zien in welk album de foto zit. Een andere mogelijkheid is, door naar mijn beginpagina te gaan via **Hoofdmenu** of **Home**, en vervolgens in het witte vlak voor de **zoek**-knop een naam in te tikken en op de zoekknop te drukken. Deze laatste methode doorzoekt mijn complete site. Rechtstreeks in de albums zoeken is helaas niet mogelijk”.

Voor de mensen met Friese voorouders: De Stemkohieren uit 1698 en 1728 zijn op de website van Tresoar (www.tresoar.nl) beschikbaar. Ze waren bedoeld om eigenaren en gebruikers van stemgerechtigde goederen, meestal boerderijen, te registreren.

Friesland telde in totaal ruim 10.000 stemgerechtigde goederen. De Staten van Friesland besloten in 1640 dat er een centrale registratie over de hele provincie moest komen. In de stemkohieren die werden samengesteld vindt u de eigenaren en huurders van alle stemgerechtigde goederen. In latere jaren werden ze in enkele grietenijen vernieuwd, in 1698 volgde een algehele herziening. In de database op de website (te vinden in de rubriek **Mensen en goederen**) kunt u gegevens opzoeken uit de gedrukte stemkohieren, om te beginnen van 1698 en 1728. Het kohier van 1640 volgt later.

Er is een uitgebreide toelichting opgenomen van de hand van Pieter Nieuwland, waarin hij aangeeft wie er mochten stemmen en hoe het kopen van stemgerechtigde goederen gebruikt werd om macht te krijgen en te behouden.

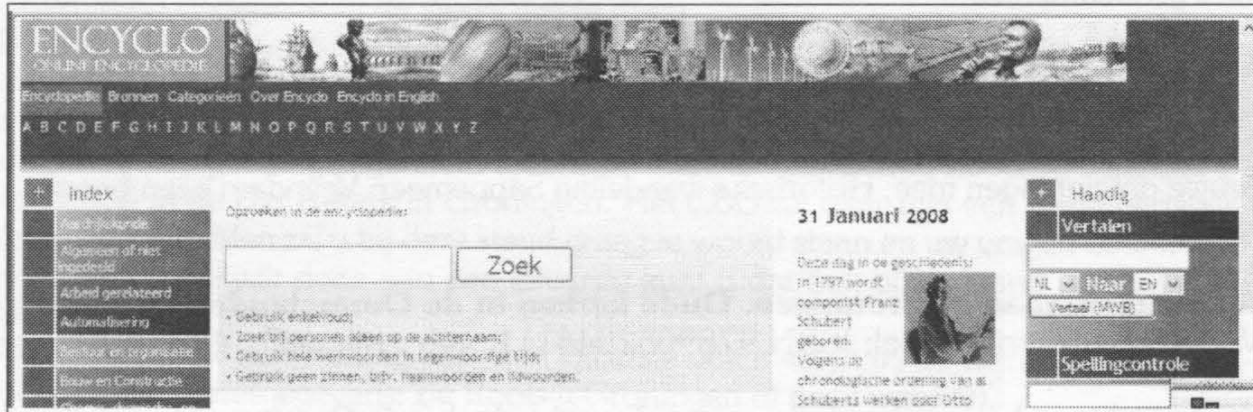
Ook aardig is <http://www2.tresoar.nl/genealogie/bs>: *Familienamen uit de Burgerlijke Stand (1811-1942)*. Naam intikken en **Zoek** geven geeft per gemeente en soort akte (geboren, huwelijk, overlijden) het aantal aktes van die naam in Friesland (nu Fryslân). Totaal bevat het een lijst van 35.892 verschillende familienamen.

<http://www2.tresoar.nl/adresboek1928/index.php> geeft alle inwoners van Friesland in 1928 met beroep en adres. Plaatsnaam aanklikken bij het vakje met de pijl, **Zoek bladzijde!** geven en aanklikken van de pagina met het kader dat eronder verschijnt. Als u in de lijst de plaats niet kunt vinden, dan kunt u deze invoeren in het vakje erboven.

<http://www2.tresoar.nl> geeft toegang tot diverse links, waaronder Kentekens van auto's, Wumkes, Vragen, Familienamen 1811 en Digitale collectie.

De CD van Etstoel 14 (Drenthe) over de jaren 1609-1625 is gereed, waarmee de periode van 1609-1720 nu compleet digitaal te doorzoeken is. In de Etstoel vind u: afkoopregelingen kinderen en zgn. eenkindscontracten, geschillen over geldleningen, verwondingen, mishandelingen, beledigingen, erfenissen en bezit. Een waardevolle bron voor de genealoog en historicus. Eind maart verscheen deel 7: de jaren 1724-1743. De jaren 1744 tot 1805 volgen binnenkort.

Voor verdere info en bestellen zie www.homanfree.nl/CDroms.htm.

Vanwege mijn nieuwe hobby (scherprechters, mn. Haevestadt) keek ik even op <http://www.encyclo.nl>. In het vakje bij **Zoek** tikte ik **scherprechter** en gaf **Enter**. Uit diverse woordenboeken kwamen er 4 betekenissen tevoorschijn. Onder de omschrijving de link/vindplaats. Aanklikken verbindt door. Intikken van **beul** leverde 7 treffers. In de rechterkolom van de bladzijde mogelijkheid het woord te vertalen, spellingscontrole en synoniemen. Intikken van een naam geeft (mogelijk) vermelding in bijvoorbeeld de Drentse Encyclopedie. Naast het zoekscherm: **Deze dag in de geschiedenis**. Een belangrijk feit wat op deze dag plaatsvond.

Veel plezier met deze digit@@l, en blijf tips sturen!

Nieuwe boeken: Verschenen of nog te verschijnen

Eilko van der Laan, eilko@tiscali.nl

Nieuw verschenen boeken:

Katholiek leven in Noord Nederland. Vijftig jaar bisdom Groningen.

T.T. de Jong (eindred.). Uitg. Verloren, Hilversum; ISBN 9789065509017; geb. met stofomslag., geill., 478 pagina's; € 29,00.

Het bisdom Groningen is erg jong, heropgericht in 1956 tegen de wil van het Nederlandse episcopaat in. Het was een poging van het Vaticaan een krachtige katholieke organisatie in protestants Nederland te vestigen. Er is uitgebreid aandacht voor de kerkelijke architectuur en inrichting.

Het Scholtenshuis 1940 – 1945.

N. de Both. In Boekvorm uitgevers bv.; ISBN 9789077548547, ing., geill., 136 pagina's; € 18,50.

Boek over de hoofdrolspelers die in het Scholtenshuis een waar schrikbewind uitoefenden. Velen werden hier door de Duitsers en Nederlandse SD-ers ondervraagd en gemarteld. Veel verzetsmensen werden uiteindelijk geëxecuteerd.

Het kanaal. De aorta van het Noorden. M. Sandburg en K. Jansma. PENN uitgeverij; ISBN 9789077948170; langwerpig, geb., rijk geïll., 224 pagina's; € 29,00.

Het kanaal van Lemmer naar Delfzijl wordt uitvoerig beschreven en met veel mooie foto's gedocumenteerd.

Veenkoloniale Volksalmanak 2008. Uitgave van het Veenkoloniaal Museum; ing., geïll., 206 pagina's, 20^e editie van dit jaarboek; € 10,00.

Onderwerpen in deze editie onder andere: Veenkoloniale boeren reisden met de nieuwe ontginningen mee; Historische wandeling Sappemeer; Veendam geen boerenhoofdstad meer.

Religieus erfgoed in Groningen. Oude kerken in de Ommelanden. H. Plas en W. Plas. Uitgeverij Profiel; ISBN 9789052944111; geb., rijk geïll., 480 pagina's; € 26,50.

Dit overzichtswerk is een beschrijving van de oudste kerken in Groningen.

De 100 mooiste ansichtkaarten van Veendam en Wildervank. R. Oosting.

Inmiddels zijn er drie delen verschenen, een algemeen deel, over geloof en over scholen. Per deel € 15,00.

Hoe was het ook alweer in de gemeente Grootegast. G. Feringa. Banga Book Productions; ISBN 9789076840307; ing., 190 pagina's, foto's.

Oude en nieuwe foto's van de gemeente met elkaar vergeleken. Zo ziet men wat is veranderd of verdwenen.

Recensie

Van de heer J.G.I. Bennis te Roermond heeft de redactie het boek **De Oost-Groningse en Oost-Friese voorouders van Anna Garrelts** mogen ontvangen.

De voorouders van Anna Garrelts (moeder van de auteur) komen uit Oost-Groningen en Ost-Friesland. Tot circa 1800 zijn de mannen en vrouwen meest werkzaam als arbeider, dagloner, knecht of dienstmeid. Daarvoor hadden sommige voorouders meer maatschappelijk aanzien, zoals de familie Klugkist waarvan de oudste generatie uit Bremen afkomstig was. Heinrich Klugkist was hier koopman en had een verleden als leider van opstanden (1601 tot 1604) in Hörter. In bepaalde bronnen wordt diens vader Heinrich Daniel Klugkist burgemeester van Bremen genoemd. Een andere bron meent dat de Klugkists uit het eerder vermelde Hörter afkomstig zijn. Al in de 15^e eeuw wordt daar in verkoopakten de naam Hans Kluuckiste vermeld.

Het 85 pagina's tellende boek heeft als laatste kwartier nr. 3168, Meester Lucas, die in een oorkonde van februari 1573 te Leer wordt genoemd. Een lijst met namen en plaatsnamen maakt de informatie toegankelijk.

De NGV afdeling Groningen dankt de heer Bennis voor het ter beschikking stellen van dit boekwerk.

Nieuws van de archieven

redactie Henk Hartog

Groninger Archieven, Cascadeplein 4, tel. 050-5992000;
www.groningerarchieven.nl

Nieuwe genealogieën in de studiezaal (toegang 1957)

24423 **Cramer/Kramer**. *Nakomelingen van Hendrik Cramer/Kramer en Sanderina Brugman(s)*. Echtepaar trouwde in 1785 te Leeuwarden; de man afkomstig uit het graafschap Runkel (Nassau).

24424 **Adriaens/Adriani**. *Nakomelingen van Berend Adriaens/Adriani en Ida van Bu(i)ren*; 32 blz. met index. Dit echtpaar trouwde in 1685 te Groningen.

24513 **Pleiter**. *Kwartierstaat van Lamberta (Betty) E.M. Pleiter*, door Jan Roelfsema, 2008. Uitgebreide kwartierstaat met foto's en index. Proband geboren in 1940; voorouders meest te Oost-Groningen (Veenkoloniën), Noord-Drenthe en deels Friesland.

24514 **Slijfer**. *Het geslacht Slijfer 1750-2008*, door Ton Slijfer, 136 blz. met register en vele foto's. Stamvader is de scharen- en messenslijper Jochem Jans Slijfer, geb. ca. 1750 die trouwde met Elizabeth Roelfs Pol. Nakomelingen (ook Sleijfer, Sleifer, Sleifer, Sleiver etc.) voornamelijk in de Drents-Groningse Veenkoloniën.

Zaterdagopening en sluiting wegens feestdagen in rest 2008

De archieven zijn geopend elke 2^e zaterdag van de maand (behalve in juli en augustus) van 10-16 uur, dus op 14 juni, 13 september, 8 november en 13 december. Op 11 oktober is de Dag van de Groninger Geschiedenis.

Op donderdag 28 en vrijdag 29 augustus zijn de archieven gesloten.

Vragen en antwoorden

redactie Johan Waterborg

Deze rubriek is bedoeld voor specifieke vragen op genealogisch gebied in de provincie Groningen en voor algemene vragen van genealogische aard. Antwoorden komen van de R@G lezers, de redactie doet geen onderzoek naar aanleiding van gepubliceerde vragen. Voor regels zie R@G 2008 nr. 1, blz. 30.

U kunt uw vragen en antwoorden sturen naar: J.A.P. Waterborg, Vijverweide 27, 9791 EA Ten Boer, tel: 050-3021294, e-mail: waterborg@kpnplanet.nl.

VRAGEN

2008/02 Klugkist

Op 3 januari 1837 overlijdt Remke Cornelis te Groningen, zij is dan 94 jaar oud en weduwe van Jan Klugkist. Volgens de overlijdensakte is Remke geboren te Kantens. Zij zou dan op 25 november 1742 te Kantens gedoopt kunnen zijn als Renske, dochter van Cornelis Remkes en Renske Claesen. Remke Cornelis is eerder getrouwd geweest met Talle (ook: Tale) Alexander de Roos. Een van hun kinderen, Johanna (of: Anna) de Roos trouwt op 6 mei 1785 te Groningen met Sijwert Klugkist van Blijham, zoon van Harm Hindriks Veldhuis en Meentje Siwerts Klugkist.

Wie weet er meer over Jan Klugkist, de laatste echtgenoot van Remke Cornelis? Tot op heden is hij alleen bekend uit de overlijdensakte van Remke Cornelis. Meer informatie over Remke Cornelis zelf is ook van harte welkom.

H.C. Geukes Foppen, Uitdam

2008/03 Helbers

Hieronder volgen mijn voorouders uit Groningen in een kleine kwartierstaat. Mogelijk zet het anderen op een spoor en wellicht heeft iemand een tip voor mij waarmee ik verder kan. Alle tips zijn dus welkom. Ook kan zich iemand melden voor wie ik in Maastricht kan zoeken en die in ruil voor mij in Groningen zoekt.

1. HELBERS, Johannes geb. Groningen 23-4-1752, overl. Voorburg tussen 1798 en 1820, lidmaat NH Voorburg 4-4-1779, otr. Voorburg 26-10, otr. Den Haag 28-10, tr. Den Haag 11-11-1781 KORTENBACH, (Joanna) Geertrui ged. (G) Delft 26-2-1758, overl. Voorburg tussen 1792 en 1820.
 - 2 HELBER(ICH)S, Cornelis ged. Groningen 24-3-1712, lidmaat NH 1704, woont dan Heerestraat), lakenkoper, woont 1752 Boterdiep, tr. Groningen 21-9-1751
 - 3 ROELOFS, Jannetje ged. Anloo 20-11-1718, overl. verm. 1778, tr. 1e Luitjen Buiten
 - 4 BERENTS, Helber(ich) ged. Groningen 2-11-1666. woont Heerestraat, tr. Groningen 14-5-1706
 - 5 CORNELIS, Cornelisjen ged. verm. Groningen 2-7-1686
 - 6 HARMENS, Roelof
 - 7 CLAESSENS, Hendrikjen
 - 8 HELPERICHS, Berent geb. verm. Noord-Sleen ca. 1640, lidmaat Groningen 1665, woont Heerenstraat en Nw. Ebbingestraat, tr. Groningen 18-2-1665
 - 9 ALDERS (ook ALTENS, ALLERS, Jantien overl. verm. ..-5-1674
 - 10 SIPKES, Cornelis
- A.J. (Ton) van Reeken, Maastricht

OPROEP FOTO'S

Ook in 2009 willen we foto's van lezers op de voorplaat van Roots@Groningen plaatsen. De drie nummers krijgen elk hun eigen thema: kinderen, vrouwen en mannen. Hiervoor kunt u opnames sturen naar antonia.veldhuis@hetnet.nl. Uiteraard hebben ze binding met Groningen en zijn gemaakt vóór 1940. Plaatsing in volgorde van binnenkomst!

Bij de voorplaat

Idee en uitvoering Antonia Veldhuis

- Affiche Genealogische Dag 24 mei 2008; ontwerp en uitvoering Antonia Veldhuis. De Akerk werd vanuit zijn woning gefotografeerd door Roel Roggema.

Ernaast:

- Antonia Kuiper (1880-1944) en Gerrit Willems Beintema (1885-1949), grootouders van Antonia Veldhuis.
- Hilje Meinderts Smit (1834-1915), overgrootmoeder van Kineke Beintema-Meijer.

Onderste rij van links naar rechts:

- Derkina Nanninga (1875-1937), grootmoeder van Ineke Saan-Noordhof, met eerste echtgenoot Berent Schipper (1875-1910).
- Tjaart Amsing (1830-1887), overgrootvader van Otto Nienhuis.
- Sape Westenbrink (1868-1929), betovergrootvader van Michèl de Jong.

Bestuur van de afdeling Groningen van de Nederlandse Genealogische Vereniging

- **Voorzitter** G. Zuidema Zilverlaan 30 9743 RK Groningen
(afgevaardigde) *gertzuidema@cs.com* 050 – 577 63 63
- **Vice-voorzitter** H. Boels Stadsweg 47 9791 KA Ten Boer
en penningmeester *henkjona@wxs.nl* 050 – 302 32 07
- **Secretaris** E.F. van der Laan Mudaheerd 102 9737 XD Groningen
(Web-coördinator, plv. afgevaardigde) *eilko@tiscall.nl* 050 – 525 76 10
- **Bestuurslid** J.A.P. Waterborg Vijverweide 27 9791 EA Ten Boer
(PR) *waterborg@kpnplanet.nl* 050 – 302 12 94

Redactie Roots@Groningen

H.J.E. Hartog	Snelliusstraat 28	9727 JN Groningen	<i>hjih@home.nl</i>
E.F. van der Laan	Mudaheerd 102	9737 XD Groningen	050 – 525 33 33
A. Veldhuis	Dr. A. Plesmanlaan 75	9269 PJ Veenwouden	050 – 525 76 10
J.A.P. Waterborg	Vijverweide 27	9791 EA Ten Boer	0511 – 47 58 98
			050 – 302 12 94

Contactdienst (CALS)

T.K.J. Wagenaar	Spiegelstraat 103	9721 JT Groningen	<i>tkjwagenaar@hotmail.com</i>
			050 – 526 67 01

Knipseldienst

F. Renssen	Hoofdweg 396	9765 CT Paterswolde	<i>f.rensen@kpnplanet.nl</i>
			050 – 364 16 10

Afdelingswebsite

M. Glas	http://groningen.ngv.nl	<i>menne@menneglas.nl</i>

Kinnen wie joe helpen?		Computer algemeen	Contactdienst	Genealogie beginners	Genealogie gevorderden	HazaData	Heraldiek	Internet	Kadaster	Militairen (Staats leger)	NGV algemeen	Notarieel	ProGen
J.W.H. van Campen	050 – 501 82 14			✓	✓					✓			
Ir. A. Daae	050 – 309 22 93						✓						
H.J.E. Hartog	050 – 525 33 33			✓	✓						✓		
G.W. Kuijk	050 – 403 15 97					✓			✓			✓	
M.J. de Lange	058 – 280 24 85			✓	✓	✓					✓		
P. Molema	079 – 342 36 80	✓				✓		✓					
R.O. Roffel	050 – 577 04 01					✓							
A. Veldhuis	0511 – 47 58 98			✓	✓			✓					
T.K.J. Wagenaar	050 – 526 67 01		✓							✓			✓

Roots@Groningen

ISSN-nummer: 1380-7277

Indien onbestelbaar: Eilko van der Laan, Mudaheerd 102,
 9737 XD Groningen